ЗВЯЗДА

6 лістапада 1996 г. серада, № 263 (23066)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

ДЭФІЦЫТ КУРЫНЫХ ЯЕК ЛІКВІДАВАНЫ, ВЫТВОРЧАСЦЬ ГАРЭЛКІ ПРАЦУЕ НА ПОЎНУЮ МАГУТНАСЦЬ, РОЗНІЧНЫЯ ЦЭНЫ ЗАСТАЮЦЦА РАНЕЙШЫМІ

Як ужо паведамляла «Звязда», апошнім часам у краіне ўзнік шэраг праблем з забеспячэннем пакупнікоў пэўнымі прадуктамі харчавання. У прыватнасці, утварыўся дэфіцыт курыных яек, да таго ж з мінскіх магазінаў месцамі знікла гарэлка. Натуральна, такое становішча рэчаў не надае людзям аптымізму і служыць падставай для ўзнікнення самых розных чутак: па якой прычыне складваецца ажыятажны попыт, ці будуць наогул захаваны рознічныя цэны? З просьбай даць адказы на ўзнікшыя пытанні рэдакцыя ў чарговы раз звярнулася ў Міністэрства гандлю да намесніка міністра Міхаіла Еўтухоўскага, які курыруе менавіта гэтую галіну.

— Міхаіл Міхайлавіч, найперш, чым тлумачыцца дэфіцыт курыных яек і як ён вырашаецца?

— Сапраўды, апошнія дзесяць дзён у Мінску назіраюцца перабоі ў забеспячэнні насельніцтва гэтым прадуктам харчавання. Адбываюцца яны таму, што птушкафабрыкі аб'яднання «Белптушкапром» сталі менш пастаўляць ў гандлёвую сетку курыных яек. Для задавальнення патрэб спажыўцоў іх патрабавалася апошнім часам 740 тысяч штук штодзённа. Але пачынаючы з 21 кастрычніка гандаль атрымліваў ад птушкафабрык у асобныя дні толькі па 400—500 тысяч штук. Такім чынам, за апошнія дзесяць дзён мы атрымалі гэтага прадукту харчавання толькі 62,2 працэнта ад патрэб. Заўчора з гэтай нагоды адбылася нарада ва ўрадзе з удзелам усіх зацікаўленых бакоў, на якой было тэрмінова выпраўлена становішча. У прыватнасці, з 5 лістапада птушкафабрыкі (якім ужо даведзены планы) штодзень павінны пастаўляць Мінску не менш як 800 тысяч яек. Тое ж самае датычыць абласных і раённых цэнтраў, дзе таксама апошнім часам узнік дэфіцыт гэтага прадукту.

— Ці застануцца на ранейшым узроўні цэны на яйкі?

— Хачу сказаць, што яны ў нас нязменныя з 1 чэрвеня бягучага года. Зразумела, кошт залежыць ад катэгорыі: ёсць яйкі дыетычныя, сталовыя. Нагадаем, што сёння гэта адзін з самых танных прадуктаў харчавання. У той жа Расіі іх цана ў пераліку на нашы грошы дасягае 20 тысяч

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ПАСЛАННЕ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ВЯРХОЎНАМУ САВЕТУ

У адпаведнасці з пунктам 7 часткі першай артыкула 100 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь звяртаюся да Вас па пытанню аб захаванні Канстытуцыі і законаў Рэспублікі Беларусь у сувязі з падрыхтоўкай і правядзеннем рэспубліканскага рэферэндуму 24 лістапада 1996 г.

Мной прымаюцца ўсе прадугледжаныя заканадаўствам меры для правядзення рэферэндуму 24 лістапада 1996 г. у абстаноўцы стабільнасці, узаемаразумення і ў строгай адпаведнасці з Канстытуцыяй і законамі Рэспублікі Беларусь. Неаднаразовыя спробы выштурхнуць Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь за рамкі прававога поля і вымусіць да парушэння заканадаўства не ўвянчаліся поспехам. Больш таго, я неаднаразова ішоў на прапанаваныя мне кампрамісы, каб не дапусціць канфрантацыі і абвастрэння становішча ў грамадстве.

Аднак Старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь пры падтрымцы апазіцыйных Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь сіл была арганізавана чарговая акцыя, накіраваная на недапушчэнне правядзення рэферэндуму ў адпаведнасці з Пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 6 верасня 1996 г. «Аб правядзенні рэспубліканскага рэферэндуму ў Рэспубліцы Беларусь і мерах па яго забеспячэнню».

Дзейнічаючы наперакор волі Вярхоўнага Савета, выказанай у яго рашэннях, С. Г. Шарэцкі вымусіў Канстытуцыйны суд Рэспублікі Беларусь разгледзець па ўласнай ініцыятыве справу аб адпаведнасці важнейшых палажэнняў названай пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Канстытуцыі і законам і праз сваіх прадстаўнікоў зрабіў усё магчымае для іх адмены.

Разгляд гэтай справы і прынятае Канстытуцыйным судом рашэнне груба парушаюць Канстытуцыю і законы Рэспублікі Беларусь. Пры гэтым Канстытуцыйны суд, разглядаючы акты, якія не носяць нарматыўнага характару, і робячы заключэнні, не заснаваныя на Канстытуцыі і законах, далёка выйшаў за рамкі прадастаўленых яму паўнамоцтваў.

У выніку народ аказаўся пазбаўленым канстытуцыйнага права прымаць рашэнні, абавязковыя для ўсіх дзяржаўных органаў, а Канстытуцыйны суд выканаў ролю, адведзеную яму праціўнікамі народнага волевыяўлення.

У сувязі з гэтым я прапаную Вярхоўнаму Савету Рэспублікі Беларусь праявіць дзяржаўную мудрасць і спыніць неканстытуцыйныя спробы, накіраваныя на перагляд нормаў Пастановы Вярхоўнага Савета ад 6 верасня 1996 г. «Аб правядзенні рэспубліканскага рэферэндуму ў Рэспубліцы Беларусь і мерах па яго забеспячэнню», прынятых па ініцыятыве Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Са свайго боку ў адпаведнасці з прадастаўленымі Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь канстытуцыйнымі паўнамоцтвамі зраблю ўсё неабходнае для захавання Канстытуцыі, законаў Рэспублікі Беларусь і рашэння Усебеларускага народнага сходу пры падрыхтоўцы і правядзенні рэферэндуму, у тым ліку абавязковага рэферэндуму па пытанню аб прыняцці прапанаванай мной новай рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. З гэтай мэтай падпісаны Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, які забяспечвае захаванне ўстаноўленага законам парадку прыняцця такога рашэння на рэферэндуме.

Толькі народ з'яўляецца адзінай крыніцай дзяржаўнай улады.

Перакананы ў мудрасці нашага народа. Спадзяюся на захаванне стабільнасці і правапарадку ў рэспубліцы наперакор імкненням праціўнікаў сапраўднай дэмакратыі.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

АФІЦЫЙНА

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 452
АБ ЗАЦВЯРДЖЭННІ ПАЛАЖЭННЯ АБ ПРЭЗІДЭНЦКІХ ПРАГРАМАХ

У мэтах забеспячэння вырашэння асабліва важных агульнадзяржаўных задач **пастанаўляю:**

1. Зацвердзіць прыкладаемае Палажэнне аб прэзідэнцкіх праграмах.
2. Ускласці на аналітычны цэнтр Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь каардынацыю дзейнасці па падрыхтоўцы прэзідэнцкіх праграм і кантроль за іх выкананнем.
3. Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь у месячны тэрмін унесці прапановы па праектах прэзідэнцкіх праграм на 1996—1997 гады.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.
4 лістапада 1996 г.,г. Мінск.

ЗАЦВЕРДЖАНА
Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 4 лістапада 1996 г. № 452

ПАЛАЖЭННЕ АБ ПРЭЗІДЭНЦКІХ ПРАГРАМАХ

1. Прэзідэнцкія праграмы — гэта праграмы па важнейшых сацыяльна-эканамічных праблемах, ініцыятарам якіх выступае Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь і якія рэалізуюцца пад яго кіраўніцтвам (патранажам).

2. Прэзідэнцкія праграмы накіраваны на:
сацыяльную абарону малазабяспечаных слаёў насельніцтва;
развіццё вытворчасцей, што заснаваны на новых і высокіх тэхналогіях;
арганізацыю дадатковых рабочых месцаў;
актывізацыю ў Рэспубліцы Беларусь інвестыцыйнай дзейнасці, у тым ліку замежных інвестараў;
забеспячэнне нацыянальнай бяспекі краіны.

3. Прэзідэнцкія праграмы засноўваюцца на:
комплекснасці і рэальнасці вырашэння задач;
збалансаваным спалучэнні фінансавых, матэрыяльных і працоўных рэсурсаў у мэтах найбольш эфектыўнага іх выкарыстання;
дасягненні неабходных канчатковых вынікаў ва ўстаноўленыя тэрміны.

4. Праекты прэзідэнцкіх праграм уносяцца на разгляд Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь Кабінетам Міністраў Рэспублікі Беларусь.

5. Прадстаўленыя праекты прэзідэнцкіх праграм падлягаюць экспертызе, якая ажыццяўляецца аналітычным цэнтрам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з даручэннямі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

6. Праекты прэзідэнцкіх праграм, якія прайшлі экспертызу, накіроўваюцца ў Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь для дапрацоўкі з улікам заўваг і прапаноў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і асоб, якія праводзілі экспертызу, пасля чаго прадстаўляюцца Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь для зацвярджэння.

7. Прэзідэнцкія праграмы зацвярджаюцца ўказамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

8. Расходы па выкананню прэзідэнцкіх праграм фінансуюцца за кошт сродкаў:
дзяржаўнага бюджэту;
спецыялізаваных дзяржаўных пазабюджэтных фондаў;
беларускіх і замежных юрыдычных і фізічных асоб, якія прымаюць удзел у выкананні праграм;
дабрачыннай дапамогі;
міжнародных арганізацый;
іншых крыніц.

РОЗГАЛАС

СКАНДАЛ

«ЗЯМЛЯ — СЯЛЯНАМ», ГРОШЫ — СТАРШЫНІ СЕЛЬСКАГА САВЕТА

Канец мінулага тыдня ўскалыхнуў звыклае жыццё аднаго з сельскіх Саветаў Мінскага раёна — Навадворскага. Раптам там з'явіліся і пацярпеўшыя, і вінаваты. Да гэтага часу ўсіх быццам бы здавальняў ход спраў, якія пракручваліся пад дахам Савета, дзе ішоў «чорны перадзел». Аднак аб усім па парадку.

Бадай, нікому не трэба даказваць таго, што зямля сёння з'яўляецца каштоўнай нерухомасцю. Гэта зараз разумеюць як вяскоўцы, якіх яна ўсё жыццё корміць, так і многія гараджане, вымушаныя цяпер таксама займацца па меры магчымасці земляробствам. Разумеў гэта і старшыня Навадворскага сельскага Савета, якому прыйшлася даспадобы «валтузня» вакол належных (атрымліваецца, што яму) зямель. Грэх не скарыстаць такі «падарунак», мабыць, выравшыў ён. Што ж датычыцца знакамітага «Зямля — сялянам», то, як разважыў прадпрымальны кіраўнік, каб падмацаваць правільнасць лозунга, трэба плаціць. Зразумела, і яму таксама. Прычым «лупіў скуру» старшыня, калі меркаваць па велічыні апошняга хабару, няміласэрна. Праўда, як гэта калі-нікалі бывае, наскочыла каса на камень: чарговы наведвальнік, якому трэба было перааформіць зямлю, аказаўся «зубастым».

У Мінскую міжрайпракуратуру звярнуўся грамадзянін з заявай, што старшыня Навадворскага сельскага Савета патрабуе з яго хабар за пераафармленне зямлі. 800 долараў. «Здзелка», натуральна, падалася чалавеку грабежніцкай. А крыху пазней, калі кіраўнік Савета ўжо паціраў рукі ад задавальнення і пералічваў «баксы», у кабінет да яго зайшлі следчыя. Узялі, як кажуць, з доказамі злачынства. Цяпер старшыня ўтрымліваецца ў следчым ізалятары. Па справе вядзецца следства.

Паводле даных «Звязды», кампетэнтныя органы зараз займаюцца апытаннем пацярпеўшых, якім прыйшлося мець справу з прадпрымальным «саветчыкам». Паступаюць скаргі і ананімна. Аднак усе гэтыя факты трэба яшчэ даказаць. Куды прасцей было б адразу звярнуцца па дапамогу ў праваахоўныя органы.

Ігар ШЧУЧЭНКА,
Пётр РАБКАВЕЦ.

ПАДАТКОВЫ ЦЯЖАР БУДЗЕ ЗНІЖАНЫ

У 1997 годзе падатковы цяжар будзе зніжаны. Аб гэтым паведаміў прэм'ер-міністр Міхаіл Чыгір у час сваёй рабочай паездкі ў Пінск. Плануецца адмена некаторых ускосных падаткаў, у прыватнасці пажарнага. Прадпрыемствы-даўжнікі атрымаюць магчымасць адтэрміноўкі па плацяжах у бюджэт. Тым не менш пазіцыя ўрада ў пытаннях напаўнення дзяржаўнага бюджэту застаецца даволі жорсткай.

У ходзе паездкі прэм'ер наведаў шэраг прадпрыемстваў горада. Паводле яго слоў, сітуацыя ў Пінску крыху лепшая, чым у цэлым па рэспубліцы.

На прыкладзе Пінска добра бачны тыя перамены, якія адбыліся ў эканоміцы ўсёй рэспублікі. Азнаёміўшыся з узорамі прадукцыі АТ «Амкадор», завода «Камертон», ВА «Пінскдрэў», Міхаіл Чыгір адзначыў, што калі б у 1990 годзе Беларусь магла вырабляць тавары такой якасці, сітуацыя ў краіне была б зусім іншай. На першы план выходзяць пытанні збыту, і вырашаць іх кожнае прадпрыемства павінна самастойна.

У наступным годзе Пінск будзе святкаваць сваё 900-годдзе. Для рэстаўрацыі будынкаў у гістарычнай частцы горада неабходна 40 мільярдаў рублёў. Прэм'ер паабяцаў пінчанам садзейнічанне з боку ўрада.

Уладзіслаў ПЛАТУН, БЕЛТА.

«НАШ СОВРЕМЕННИК» БУДЗЕ ДРУКАВАЦЬ ТВОРЫ БЕЛАРУСКІХ АЎТАРАЎ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 5 лістапада прыняў у сваёй рэзідэнцыі намесніка галоўнага рэдактара літаратурна-мастацкага і грамадска-палітычнага часопіса «Наш современник» Аляксандра Казінцава.

Расійскі госць праінфармаваў Аляксандра Лукашэнку аб тым, што ў студзеньскім нумары часопіса за 1997 год можна будзе ўбачыць творы беларускіх пісьменнікаў Івана Шамякіна, Эдуарда Скобелева, Аляксандра Савіцкага. Шырока будзе прадстаўлена і беларуская паэзія.

Аляксандр Казінцаў падкрэсліў, што літаратары павінны ўнесці свой уклад у аб'яднальныя працэсы, якія намеціліся пасля вядомага красавіцкага дагавора аб стварэнні Супольніцтва Беларусі і Расіі. Расійскі госць высока ацаніў ролю кіраўніка беларускай дзяржавы ў гэтых працэсах.

Ларыса КЛЮЧНІКАВА, БЕЛТА.

Пакляваць бы што-небудзь...

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 455
АБ ПАРАДКУ ЎСТУПЛЕННЯ Ў СІЛУ РАШЭННЯЎ РЭСПУБЛІКАНСКІХ РЭФЕРЭНДУМАЎ АБ ЗМЯНЕННІ І ДАПАЎНЕННІ КАНСТЫТУЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

У мэтах забеспячэння канстытуцыйнага права грамадзян на ўдзел у вырашэнні важнейшых пытанняў дзяржаўнага і грамадскага жыцця ПАСТАНАЎЛЯЮ:

1. Устанавіць, што:

1.1. У адпаведнасці з артыкулам 73, часткай другой артыкула 149 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь змяненні і дапаўненні Канстытуцыі могуць быць праведзены праз абавязковы рэспубліканскі рэферэндум. Рашэнне аб змяненні і дапаўненні Канстытуцыі шляхам абавязковага рэферэндуму лічыцца прынятым, калі за яго прагаласавала большасць грамадзян, унесеных у спісы для галасавання;

1.2. На падставе артыкула 36 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Беларускай ССР» вынікі абавязковага рэферэндуму аб змяненні і дапаўненні Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь устанаўліваюцца на пасяджэнні Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў і заносяцца ў пратакол. Пратакол падпісваецца старшынёй, намеснікам старшыні, сакратаром і членамі камісіі.

Паведамленне аб выніках рэферэндуму публікуецца ў друку Цэнтральнай камісіяй Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў у сямідзённы тэрмін;

1.3. Рашэнне аб змяненні і дапаўненні Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, прынятае абавязковым рэспубліканскім рэферэндумам, падпісваецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Рашэнне, прынятае абавязковым рэспубліканскім рэферэндумам аб змяненні і дапаўненні Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, з'яўляецца канчатковым і не патрабуе зацвярджэння. Яно мае абавязковую сілу на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і можа быць у адпаведнасці з артыкулам 77 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь адменена або зменена толькі шляхам рэферэндуму, калі іншае не будзе вызначана рэферэндумам;

1.4. Рашэнне аб змяненні і дапаўненні Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, прынятае абавязковым рэспубліканскім рэферэндумам, публікуецца на падставе артыкула 38 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Беларускай ССР» у парадку, устаноўленым для апублікавання законаў Рэспублікі Беларусь.

Рашэнне, прынятае абавязковым рэспубліканскім рэферэндумам, уступае ў сілу праз 10 дзён пасля яго афіцыяльнага апублікавання.

2. Гэты Указ уступае ў сілу з дня яго апублікавання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.
5 лістапада 1996 г.,г. Мінск.

ПАРЛАМЕНЦКІ ДЗЁННІК

У РУКАХ ДЭПУТАТАЎ ЛЁСЫ ТЫСЯЧ ЛЮДЗЕЙ

Традыцыйна першы дзень чарговага тыдня пленарных пасяджэнняў Вярхоўнага Савета Беларусі часткова прысвечаны ўключэнню ў парадак дня сесіі новых пытанняў. Не стаў выключэннем у гэтым сэнсе і мінулы аўторак. План дзейнасці заканадаўцаў папоўніўся больш чым на пяць пунктаў.

Сярод іх перш за ўсё трэба адзначыць прапанову аб унясенні змен у Пастанову Вярхоўнага Савета «Аб мерах па падрыхтоўцы і правядзенню агульнарэспубліканскага рэферэндуму». Вяртанне да пастановы абумоўлена заключэннем Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь, які напярэдадні вынес свой вердыкт адносна правамоцнасці і законнасці гэтага дакумента (падрабязна аб выніках работы канстытуцыйных суддзяў чытайце ў сённяшнім нумары. — **Ю. Л.**). Вось і хочуць дэпутаты скарэкціраваць пастанову ў адпаведнасці з рашэннем суда. Акрамя таго, мяркуецца, што на другой сесіі будуць разглядацца папраўкі ў законы «Аб падатках і зборах», «Аб бюджэце» і іншыя.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ЗАЯВА ПРЭС-СЛУЖБЫ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

4 лістапада Канстытуцыйны суд разгледзеў справу «Аб адпаведнасці Канстытуцыі і законам Рэспублікі Беларусь пунктаў 2.2, 2.5 і 3 Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь ад 6 верасня 1996 г. «Аб правядзенні рэспубліканскага рэферэндуму ў Рэспубліцы Беларусь і мерах па яго забеспячэнню».

Пераканаўшыся ў ходзе двухдзённых пасяджэнняў, што няма законных падстаў для адмены названай пастановы Вярхоўнага Савета, суд прыняў чарговую спробу па зрыву рэферэндуму. Ён прызнаў, што рашэнне рэферэндуму па пытанню прыняцця Канстытуцыі са змяненнямі і дапаўненнямі, прапанаванымі Прэзідэнтам (новай рэдакцыі Канстытуцыі), не можа быць абавязковым.

Тым самым народу адмоўлена ў праве прымаць рашэнні, абавязковыя для ўсіх дзяржаўных органаў.

Сваім рашэннем Канстытуцыйны суд праігнараваў думку народа, выказаную на Першым Усебеларускім народным сходзе, і фактычна аддаў на водкуп аднаго Вярхоўнага Савета прыняцце змяненняў і дапаўненняў Канстытуцыі.

Прызнаўшы за народам толькі права дарадчага голасу, Канстытуцыйны суд груба парушыў прэамбулу і артыкул 149 Канстытуцыі, артыкул 36 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь». Акрамя таго, Канстытуцыйны суд бесцырымонна перавысіў свае канстытуцыйныя паўнамоцтвы, разгледзеўшы акт, які не з'яўляецца нарматыўным, і ўмяшаўся ў сферу кампетэнцыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, які з'яўляецца ініцыятарам рэферэндуму і выступае за тое, каб волевыяўленне народа стала абавязковым для ўсіх дзяржаўных органаў.

У сувязі з тым, што гэта справа была заведзена па ўласнай ініцыятыве Канстытуцыйнага суда і што прынятае рашэнне не абгрунтавана ні адной нормай Канстытуцыі і законаў, трэба зрабіць выснову аб чарговай спробе Канстытуцыйнага суда праводзіць палітыку, накіраваную на нагнятанне напружанасці ў грамадстве і зрыў народнага волевыяўлення.

Зыходзячы з таго, што артыкул 3 Канстытуцыі вызначае народ у якасці адзінай крыніцы дзяржаўнай улады, лічым, што ніхто не мае права пазбаўляць народ магчымасці прыняць абавязковыя рашэнні на рэферэндуме. Менавіта гэта будзе пакладзена ў аснову палітыкі, якую праводзіць Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАЖАДАЎ БАРЫСУ ЕЛЬЦЫНУ ХУТЧЭЙШАГА ВЫЗДАРАЎЛЕННЯ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў прэзідэнту Расіі Барысу Ельцыну тэлеграму наступнага зместу: «Ад імя беларускага народа і ад сябе асабіста выказваю цвёрдую ўпэўненасць ва ўдачным зыходзе аперацыі. Мы спадзяёмся, што перыяд выздараўлення не будзе працяглым і ў самы бліжэйшы час Вы зможаце прадоўжыць выкананне сваіх вельмі цяжкіх абавязкаў Кіраўніка Дзяржавы Расійскай.

Ад усёй душы жадаю Вам, дарагі Барыс Мікалаевіч, хутчэйшага выздараўлення, бадзёрасці і аптымізму, невычарпальнай энергіі.

Поспехаў Вам, Вашай сям'і, усім расіянам, з якімі беларускі народ звязвае моцная дружба, правераная вякамі і напоўненая новым зместам у рамках Супольніцтва Беларусі і Расіі».

БЕЛТА.

ПРЫВІТАННЕ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ А. Р. ЛУКАШЭНКІ З НАГОДЫ СВЯТКАВАННЯ ДНЯ КАСТРЫЧНІЦКАЙ РЭВАЛЮЦЫІ

Грамадзяне Рэспублікі Беларусь!
Дарагія суайчыннікі!

79 гадоў таму адбылася падзея, якая ўскалыхнула ўвесь свет, зрабіла сур'ёзны ўплыў на лёсы многіх народаў планеты, у тым ліку і беларускага.

У сучасным грамадстве людзі ставяцца да гэтай падзеі па-рознаму — у залежнасці ад сваіх палітычных поглядаў і перакананняў. І гэта нармальна.

Але пры ўсёй палярнасці думак трэба бачыць галоўнае: Кастрычніцкая рэвалюцыя — гэта не вынік змовы адзіночак, а заканамерная вяха гістарычнага развіцця, абумоўленая доўгім і пакутлівым пошукам шляхоў да дасягнення прагрэсу. Была зроблена спроба прарыву з сістэмы эксплуатацыі чалавека чалавекам да справядлівага грамадства роўных магчымасцей, у якім перамагаюць інтарэсы людзей працы.

Нельга адназначна ацэньваць пройдзены шлях. У паслярэвалюцыйных дзесяцігоддзях увасобілася многае — гераічнае і трагічнае, светлае і горкае, узвышанае і агіднае, добрае і жорсткае. З аднаго боку, стваральная праца, пафас першых пяцігодак, выдатныя поспехі ў эканоміцы, навуцы, сацыяльна-культурнай сферы, а з другога — цяжкія выпрабаванні, велізарныя людскія страты, трывогі і пакуты.

Беларусь, якая ў паслякастрычніцкі перыяд набыла дзяржаўнасць, у саюзе з іншымі брацкімі рэспублікамі зрабіла магутны рывок у стварэнні эканамічнага і навуковага патэнцыялу, развіцці культуры і адукацыі. Для беларусаў быў адкрыты такі доступ да ведаў, якога яны не ведалі за ўсю гісторыю свайго існавання.

У передваенны час трывала ўмацаваліся вузы дружбы і ўзаемадапамогі народаў СССР. Гэта дружба дапамагла нам выстаяць і перамагчы ў самай кровапралітнай з войнаў, адрадзіць з попелу разбураныя гарады і вёскі. Бескарыслівая дапамога брацкіх рэспублік у пасляваенныя гады садзейнічала таму, што Беларусь ператварылася ў сапраўды квітнеючы край з высокаразвітой народнай гаспадаркай, магутным інтэлектуальным патэнцыялам.

Акідваючы позіркам гераічнае мінулае нашай Радзімы, аналізуючы тое, што адбылося з намі за апошняе дзесяцігоддзе, мы павінны атрымаць урокі для цяперашняга і будучага. Галоўны з іх заключаецца ў тым, што параліч улады на ўсіх узроўнях можа прывесці да непрадказальных вынікаў. Менавіта параліч улады стаў асноўнай прычынай разбурэння вялікай дзяржавы — Савецкага Саюза.

Сёння суверэнная Беларусь перажывае не лепшыя часы. У цяперашняй складанай сітуацыі трэба рэалістычна ацэньваць наяўныя цяжкасці, дакладна бачыць перспектыву. Пры ўсіх складанасцях сучаснага развіцця ёсць упэўненасць: у бліжэйшыя гады наша жыццё зменіцца да лепшага. Адна з самых важных умоў для руху наперад ва ўсіх сферах сацыяльна-эканамічнага развіцця — зацвярджэнне ў краіне моцнай дэмакратычнай улады. Гэтаму, несумненна, будзе садзейнічаць маючая адбыцца канстытуцыйная рэформа.

Паважаныя таварышы! Ад усёй душы віншую вас з дзяржаўным святам — Днём Кастрычніцкай рэвалюцыі. Жадаю ўсім вам набыць упэўненасць у заўтрашнім дні, здароўя, асабістага і сямейнага дабрабыту, поспехаў у працы на карысць нашай Айчыны.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

ПОГЛЯД

ЧЫРВОНЫ КОЛЕР ВА УСХОДНЯЙ ЕЎРОПЕ ВЫХОДЗІЦЬ З МОДЫ?

Напярэдадні дарагой для кожнага шчырага бальшавіка даты — 7 лістапада — з Цэнтральнай і Усходняй Еўропы паступаюць зусім не святочныя для камуністаў паведамленні. Іх аднадумцы церпяць паражэнне за паражэннем на ўсёй прасторы, якую не так даўно ахопліваў Варшаўскі пакт.

У мінулую нядзелю Балгарыя выбірала прэзідэнта, а Румынія — і прэзідэнта, і парламент. Гэтыя выбары павінны былі пацвердзіць або абвергнуць выснову пра тое, што з паражэннем камуністаў на прэзідэнцкіх выбарах у Расіі і посткамуністаў — на нядаўніх парламенцкіх выбарах у Літве наша частка Еўропы ўступае ў новую фазу сваёй гісторыі, якая характарызуецца канчатковым развітаннем з камуністычнымі ілюзіямі.

Палітычныя працэсы ў Балгарыі і Румыніі пасля 1991 года ў многім нагадвалі беларускую сітуацыю. У абедзвюх гэтых краінах пасля крушэння таталітарных рэжымаў пры ўладзе ўдалося застацца левым — былой камуністычнай наменклатуры сярэдняга звяна. Як і ў Беларусі, посткамуністам у гэтых балканскіх краінах не ўдалося стабілізаваць эканамічную сітуацыю. Спробы ажыццявіць лозунгі сацыяльнай справядлівасці на практыцы абярнуліся тармажэннем рынкавых рэформаў і паступовым спаўзаннем у яшчэ больш глыбокі эканамічны крызіс.

Як вынік — на працягу мінулых пяці гадоў і балгары, і румыны паступова расчароўваліся ў шчодрых на абяцанні левых, якія, як аказалася, няздольныя вярнуць адносны дастатак эпохі «развітога сацыялізму».

Падобна, настаў час плаціць па рахунках. У Балгарыі перамогу на прэзідэнцкіх выбарах атрымаў кандыдат ад апазіцыйнага блока правых партый, 44-гадовы Пётр Стаянаў, нанёсшы паражэнне посткамуністу Івану Маразаву.

У Балгарыі, як і ва ўсіх іншых невялікіх краінах Усходняй і Цэнтральнай Еўропы (за выключэннем Беларусі) прэзідэнт не надзелены вялікімі ўладнымі паўнамоцтвамі. Пры нязначнай колькасці адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак, невялікім насельніцтве, адсутнасці нацыянальных аўтаномій і геапалітычных прэтэнзій невялікія дзяржавы Еўропы не бачаць патрэбы ў тым, каб канцэнтраваць вялікую ўладу ў адных руках. Так што пра канчатковую перамогу правых у Балгарыі гаварыць пакуль што не выпадае. Аднак тэндэнцыя відавочная.

Падобная карціна назіраецца і ў Румыніі. Хоць канчатковыя вынікі выбараў там пакуль не падведзены, ужо ясна, што найбольшую колькасць месцаў у парламенце атрымае правы блок — «Дэмакратычная канвенцыя Румыніі». Румынскія посткамуністы ўпершыню пасля крушэння Нікалае Чаушэску церпяць паражэнне.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

БУДУЧЫНЯ БЕЛАРУСКА-ІТАЛЬЯНСКІХ АДНОСІНАЎ ЗАЛЕЖЫЦЬ АД ПАЛІТЫКАЎ

Абмеркаванню цяперашняга стану і перспектыў развіцця беларуска-італьянскіх адносінаў была прысвечана гутарка Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Італьянскай Рэспублікі ў нашай краіне Джанам Лукай Берцінета. Іх сустрэча адбылася 4 лістапада ў сувязі з заканчэннем тэрміну знаходжання пасла ў Беларусі.

У ходзе гутаркі, ацэньваючы стан спраў у двухбаковым дыялогу Беларусі і Італіі, Аляксандр Лукашэнка адзначыў пазітыўныя тэндэнцыі перш за ўсё ў эканамічных адносінах: апошнім часам заўважаны рост беларуска-італьянскага тавараабароту. Разам з тым кіраўнік нашай дзяржавы падкрэсліў, што ў палітычным аспекце адносіны паміж дзвюма дзяржавамі вымушаюць жадаць лепшага. Прэзідэнт выказаў надзею, што і ў гэтай галіне ў хуткім часе адбудуцца станоўчыя змяненні, паколькі ёсць двухбаковая зацікаўленасць ва ўмацаванні менавіта палітычнага дыялогу паміж дзвюма краінамі. З гэтай пазіцыяй пагадзіўся і пасол Італіі.

Ацэньваючы перспектывы развіцця беларуска-італьянскіх адносінаў, Джан Лука Берцінета адзначыў, што будзе расшырацца іх эканамічны сектар. Дыпламат лічыць, што значна павялічыцца і культурны абмен паміж дзвюма дзяржавамі. На яго думку, павінны адбыцца пазітыўныя перамены і ў галіне турызму. У многім на далейшае расшырэнне адносінаў паміж дзвюма краінамі могуць зрабіць уплыў шэраг двухбаковых дакументаў, якія цяпер знаходзяцца ў стадыі распрацоўкі. У прыватнасці, гэта пагадненні аб паветраных зносінах, аб аўтамабільным транспарце, аб прадухіленні двайнога падаткаабкладання. Дарэчы, нядаўна Вярхоўны Савет Беларусі ратыфікаваў пагадненне з Італіяй аб садзейнічанні і ўзаемнай абароне інвестыцый.

З Мінска італьянскі дыпламат адпраўляецца ў Кіеў, дзе ўзначаліць пасольства сваёй краіны на Украіне. Аляксандр Лукашэнка пажадаў паслу поспехаў на новым месцы і выказаў упэўненасць, што знаёмства з нацыянальнай культурай, гісторыяй і традыцыямі беларускага народа дапаможа італьянскаму дыпламату лепш і хутчэй асвоіцца ў другой славянскай дзяржаве.

Ігар РУБАН,
БЕЛТА.

ВЫХОЎВАЦЬ ДЗЯЦЕЙ БУДЗЕ ЛЯГЧЭЙ, КАЛІ ПАРЛАМЕНТ ЗГОДЗІЦЦА З ПРАПАНОВАМІ ПРЭЗІДЭНТА

Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка накіраваў у Вярхоўны Савет праект Закона «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўных дапамогах сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей».

Закон, у які кіраўнік дзяржавы прапануе ўнесці змяненні і дапаўненні, уведзены ў дзеянне 1 студзеня 1993 года. У прапанаваным Прэзідэнтам праекце закона прадугледжваецца вылічваць дзяржаўныя дапамогі і вызначаць узровень сукупнага даходу, зыходзячы з велічыні мінімальнага спажывецкага бюджэту сям'і з чатырох чалавек. У выпадку прыняцця гэтых змяненняў і дапаўненняў памеры дзяржаўных дапамог на дзяцей павялічацца ў 1,5—3 разы, а колькасць іх атрымальнікаў складзе 30—35 працэнтаў, гэта значыць будзе адпавядаць узроўню 1995 года.

У праекце закона, адобраным кіраўніком дзяржавы, прапануецца таксама ўвесці дадатковую дапамогу адзінокай маці, якая выхоўвае дзіця ва ўзросце да 1,5 года. Гэта абумоўлена тым, што штомесячны даход такой сям'і складае каля 17 працэнтаў мінімальнага спажывецкага бюджэту.

Эдуард ПІВАВАР, БЕЛТА.

ПАСТАНОВА КАБІНЕТА МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 689
АБ ПАРАДКУ ЎЛІКУ ПРАЦОЎНАГА СТАЖУ, ШТО ДАЕ ПРАВА НА ПЕНСІЮ НЕЗАЛЕЖНА АД УЗРОСТУ РАБОТНІКАМ, ЯКІЯ ЗАНЯТЫ НА ПАДЗЕМНЫХ РАБОТАХ, У АДПАВЕДНАСЦІ З АРТЫКУЛАМ 13 ЗАКОНА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ ПЕНСІЁННЫМ ЗАБЕСПЯЧЭННІ»

На падставе артыкула 10 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб пенсіённым забеспячэнні» Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Устанавіць, што работнікам, якія маюць не менш як 10 гадоў стажу на падземных работах, што даюць права на пенсію незалежна ад узросту ў адпаведнасці з артыкулам 13 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб пенсіённым забеспячэнні», але якія не выпрацавалі поўнага стажу, прадугледжанага ўказаным артыкулам, пенсія незалежна ад узросту можа назначацца пры наяўнасці не менш як 25 гадоў стажу падземнай работы з залікам у яго:

кожнага поўнага года работы горнарабочым ачышчальнага забою, праходчыкам, забойшчыкам на адбойных малатках, машыністам горных выемачных машын — за 1 год 3 месяцы;

кожнага поўнага года падземнай работы, прадугледжанай Спісам вытворчасцей, работ, прафесій, пасад і паказчыкаў на работах са шкоднымі і цяжкімі ўмовамі працы, занятасць у якіх дае права на пенсію па ўзросту ў сувязі з асобымі ўмовамі працы (Спіс № 1), — за 9 месяцаў.

Прэм'ер-міністр Рэспублікі Беларусь М. ЧЫГІР.
30 кастрычніка 1996 г.,г. Мінск.

Паважаныя чытачы газеты «Звязда»!

Працягваецца падпіска на 1997 год, год, у якім мы разам з вамі адзначым 80-годдзе старэйшай беларускай газеты. У сённяшняй складанай сітуацыі, вядома, цяжка знайсці лішнія грошы на падпіску, але, паверце, «Звязда» не будзе лішняй у вашым доме. Мы даём вам галоўнае — інфармацыю.

Падпіску можна аформіць на паўгода (тады, прыслаўшы спецыяльны купон, вы зможаце стаць удзельнікам латарэі, галоўны прыз якой — конь з вупражжу). Кошт падпіскі на першае паўгоддзе — **83.400 рублёў.**

Падпіску можна аформіць і на тры месяцы **(41.700 рублёў).**

Удзельнікі латарэі могуць выйграць тавары народнага спажывання, сярод якіх электраплуг, веласіпеды, тэлевізары, пральныя машыны, фотаапараты, люстры і г.д.

Нагадваем, што **спецыяльны конкурс праводзіцца і для паштальёнаў,** для якіх таксама ўстаноўлены каштоўныя прызы: тэлевізар, пральная машына «Мара», веласіпед, а таксама бясплатныя пуцёўкі для аздараўлення і адпачынку дзяцей за мяжой. Падрабязна аб гэтым вы зможаце прачытаць у нумары за 15 лістапада.

Будзем разам!

Амністыя

«ХАЛОДНАЕ ЛЕТА ПЯЦЬДЗЕСЯТ ТРЭЦЯГА» НЕ ПАЎТОРЫЦЦА

Прайшло ўсяго паўтара года пасля апошняй амністыі беларускіх зняволеных, як наспела неабходнасць зноў «дараваць грахі» некаторым асуджаным. Парламент краіны ўжо прыняў у першым чытанні законапраект аб амністыі. І зусім верагодна, што ў бліжэйшы час на Беларусі будзе аб'яўлена чарговая амністыя. А гэта значыць, што з турмаў і следчых ізалятараў выйдуць на волю некалькі тысяч чалавек. Для саміх зняволеных, іх сваякоў і блізкіх, вядома ж, гэта будзе ці не самае найвялікшае свята, якога, мажліва, яны сапраўды заслугоўваюць. Разам з тым у сувязі з маючай адбыцца амністыяй многія законапаслухмяныя людзі пачынаюць непакоіцца за сваю бяспеку. І не без падстаў, бо на свабоду выйдуць, у пераважнай большасці, не самыя лепшыя нашы суграмадзяне.

Аб прычынах маючай адбыцца амністыі і яе магчымых выніках карэспандэнт «Звязды» гутарыць з начальнікам аддзела па нагляду за выкананнем законаў пры ажыццяўленні крымінальных пакаранняў Пракуратуры Беларусі Ігарам ЗЫРАНАВЫМ.

— Ігар Аляксандравіч, у былым СССР, ды і ў суверэннай Беларусі, амністыя была своеасаблівым палітычным фактарам і звычайна прымяркоўвалася да нейкіх знамянальных гістарычных падзей. На гэты раз якой слаўнай даты павінны з нецярпеннем чакаць беларускія «зэкі»?

— Шчыра кажучы, традыцыя не павінна была парушыцца і сёлета. Мы распрацавалі гэты законапраект ужо даўно, і яго павінны былі прыняць яшчэ летам, якраз да Дня незалежнасці. Але тады парламентарыі па нейкіх прычынах не ўнеслі гэты дакумент у парадак дня, і давялося чакаць восеньскай сесіі. Зараз законапраект не прымеркаваны ні да якіх «чырвоных» дзён календара і называецца проста — «Аб амністыі некаторых катэгорый асоб, якія ўчынілі злачынствы».

Зрэшты, нават калі б чарговая амністыя была аб'яўлена да якога-небудзь вялікага юбілею, асноўная яе прычына зусім не святочная. Наадварот, зараз у месцах пазбаўлення волі склалася вельмі цяжкае становішча.

Мяркуйце самі. Сёння за кратамі ў нашай краіне знаходзіцца каля 57 тысяч чалавек. Бытавыя ўмовы ў гэтых месцах дрэнныя. Практычна ўсе калоніі перапоўнены ў сярэднім удвая, следчыя ізалятары (СІЗО) — у паўтара раза. У тых жа СІЗО, дзе, заўважце, знаходзяцца грамадзяне, віна якіх яшчэ не прызнана судом, людзі вымушаны нават спаць па чарзе.

Безумоўна, знаходзіцца ў такіх нечалавечых умовах людзі доўга не могуць. Становішча там, вобразна кажучы, выбухованебяспечнае. Не лепшая сітуацыя і ў папраўча-працоўных установах.

Да таго ж прыкладна 70 працэнтаў асуджаных не працуе. Дзяржава вымушана несці ўсе выдаткі на іх утрыманне.

Словам, амністыя вельмі неабходна. І, скажам так, з матэрыяльнага пункту гледжання і з гуманнага.

Што датычыць апошняга, то я маю на ўвазе не толькі магчымасць пазбегнуць масавых стыхійных бунтаў у месцах зняволення, якія рэдка абыходзяцца без крывапраліцця, але і шанц выправіць пэўны брак у рабоце сістэмы праваахоўных і судовых органаў, а таксама недасканаласць крымінальнага заканадаўства. Бо часам людзей пазбаўляюць волі за нязначныя злачынствы, за якія дастаткова было б прымяніць і штрафныя санкцыі.

— Інакш кажучы, у нас па-ранейшаму садзяць людзей за краты нават за мех украдзенай бульбы?

— На жаль, падобныя выпадкі здараюцца. Вось некалькі самых «свежых» прыкладаў.

26 жніўня гэтага года згодна з пастановай старшага следчага Шаркоўшчынскага РАУС з санкцыі пракурора раёна за крадзеж бычка вагой 23 кілаграмы і 35 літраў малака быў узяты пад варту жывёлавод калгаса Ільіча.

Адзін жыхар Оршы трапіў нядаўна за краты толькі за тое, што ўкраў у суседкі 4 курыцы.

Увогуле ў месцах пазбаўлення волі на сённяшні дзень знаходзіцца каля 4 тысяч чалавек, асуджаных за злачынствы, якія не адносяцца да катэгорыі цяжкіх. Большасць гэтых зняволеных маглі б абысціся штрафамі. Ад гэтага выйграла б і дзяржава, якой не трэба было б несці выдаткі на ўтрыманне такіх «зэкаў», і пацярпеўшыя, якім злачынца, знаходзячыся на волі, меў бы магчымасць кампенсаваць урон.

Апроч таго, трэба ўлічваць, што многія з гэтых «дробных» зладзеяў з'яўляюцца адзінымі карміцелямі сваіх сем'яў, і, садзячы іх за краты, супрацоўнікі праваахоўных органаў і суддзі прымушаюць пакутаваць яшчэ і цэлыя сем'і.

Таму парламентарыям апроч закона аб амністыі варта як мага хутчэй прыняць новы Крымінальны кодэкс, які б адпавядаў рэаліям сённяшніх дзён.

— Акрамя названай ужо вамі катэгорыі асуджаных, якія зняволеныя яшчэ могуць разлічваць на гэтую амністыю?

— Усяго па нашых падліках пад маючую адбыцца амністыю падпадае каля 8 тысяч асоб, якія знаходзяцца ў калоніях і следчых ізалятарах. У прыватнасці, на амністыю могуць разлічваць: ветэраны вайны і працы, воіны-інтэрнацыяналісты, жанчыны, якія маюць непаўналетніх дзяцей і цяжарныя, інваліды першай і другой груп, асобы пенсіённага ўзросту, удзельнікі ліквідацыі аварыі на Чарнобыльскай АЭС, а таксама асобы, якія пацярпелі ад гэтай катастрофы, непаўналетнія. Згодна з законапраектам, прадугледжваецца амністыя і для асоб, якія ўчынілі злачынствы (не цяжкія) па неасцярожнасці і ўжо адбылі не менш як адну трэць тэрміну пакарання. Аналагічныя ўмовы амнісціравання і для ваеннаслужачых, якія адбываюць пакаранне ў дысцыплінарных батальёнах.

— З вашымі аргументамі і фактамі на карысць амністыі цяжка не пагадзіцца. І ўсё ж пры цяперашняй складанай эканамічнай сітуацыі ў краіне на рынак працы «выплюхнецца» вялікая колькасць рабочых нізкай кваліфікацыі. Хто дасць гарантыі, што гэтым людзям хопіць цярпення быць на волі законапаслухмянымі? Ці пагоршыцца пасля гэтай амністыі і без таго складанае крымінагеннае становішча?

— Мяркую, што падстаў для занепакоенасці вынікамі маючай адбыцца амністыі няма. Паўтара года таму назад была аб'яўлена амністыя ў сувязі з 50-годдзем Перамогі. Тады крытэрыі вызвалення былі аналагічныя, і на свабоду выйшла каля 6 тысяч зняволеных.

Дык вось, з тых амнісціраваных паўторна ўчынілі злачынствы адзінкі. Хоць, чаго граху таіць, у нашых турмах добра наладжана падрыхтоўка прафесіянальных злачынцаў. Але, як бачна, людзі, якім даравалі іх няцяжкія злачынствы, у абсалютнай большасці становяцца нармальнымі законапаслухмянымі грамадзянамі і не ўяўляюць небяспекі для грамадства.

Ну, а ў закаранелых злачынцаў шанцаў трапіць пад амністыю няма.

У прыватнасці, не падлягаюць амністыі асобы, якія ўчынілі цяжкія злачынствы. Напрыклад, рабаўнікі, бандыты, гвалтаўнікі, хабарнікі, асабліва небяспечныя рэцэдывісты, а таксама тыя, хто ўжо аднойчы вызваляўся ад пакарання падчас памілавання ці амністыі. Не маюць шанцаў на амнісціраванне таксама асобы, якія не прайшлі поўны курс лячэння ад наркаманіі, алкагалізму і венерычных захворванняў.

Такім чынам, як бачна, амністыі не трэба баяцца. Яны практыкуюцца ва ўсім свеце. Напрыклад, ва Украіне ў гэтым годзе амністыя аб'яўлялася нават двойчы. Нічога страшнага ў гэтым няма. Галоўнае, каб яны праводзіліся разумна, і тады «халоднае лета пяцьдзесят трэцяга» не паўторыцца.

— У выпадку, калі Вярхоўны Савет неадкладна прыме ў другім чытанні праект закона аб амністыі, як доўга будзе праходзіць працэс вызвалення зняволеных?

— Звычайна каля 6 месяцаў. Ствараюцца спецыяльныя камісіі, якія разглядаюць справу кожнага кандыдата на амнісціраванне. Затым выносіцца адпаведная пастанова, якую падпісвае пракурор.

— Ігар Аляксандравіч, і на заканчэнне — традыцыйнае пытанне. Ваш прагноз: ці надоўга нармалізуецца сітуацыя ў месцах зняволення пасля гэтай амністыі і ці не прыйдзецца ў хуткім часе аб'яўляць чарговае «адпушчэнне грахоў» беларускім «зэкам»?

— Як вядома, прагнозы — справа няўдзячная. Пры далейшым росце злачыннасці, сапраўды, месцы зняволення могуць і пасля маючай адбыцца амністыі даволі хутка папоўніцца новымі асуджанымі. Зараз, напрыклад, штомесяц у месцы пазбаўлення волі накіроўваецца ў сярэднім 400—600 чалавек. Прычым назіраецца тэндэнцыя росту цяжкіх злачынстваў, ды яшчэ з прымяненнем агнястрэльнай зброі. У такім разе, відавочна неабходна, каб дзяржава больш увагі скіравала на праблемы пенітэнцыярнай сістэмы.

Акрамя таго, патрэбна ўдасканаліць заканадаўства, якое ў сваю чаргу з'яўляецца часта асноўнай прычынай не вельмі эфектыўнай працы праваахоўных і судовых органаў.

Скажам, існуе праблема перапоўненасці следчых ізалятараў. Напрыклад, у СІЗО №2 Віцебска пры ліміце ў 1050 чалавек утрымліваецца 1586. Прычым у дачыненні да 97 арыштаваных тэрміны ўтрымання пад вартай былі падоўжаны больш як на 2 месяцы. Следчыя проста вымушаны гэта рабіць, бо ў іх вялікая загружанасць справамі, часам самымі дробязнымі. А калі б заканадаўства дазваляла накіроўваць дробязныя, накшталт згаданага намі крадзяжоў курэй, справы адразу ў суд, то следчыя змаглі аператыўней разблытваць больш складаныя злачынствы.

Далей. У судах, напрыклад, Віцебскай вобласці на сённяшні дзень больш як месяц не разглядваюцца справы адносна 300 арыштаваных. Хоць суды павінны прызначыць і пачаць працэс на працягу 24 дзён. Але, як вядома, у судовых органах сёння мноства разнастайных аб'ектыўных праблем, вырашыць якія самой «трэцяй уладзе» без дапамогі дзяржавы не пад сілу.

І апошняе. Праблема абмену асуджанымі. Зараз у нас адбываюць пакаранне больш за тысячу іншаземных грамадзян, у асноўным з краін былога СССР. Разам з тым яшчэ ў маі гэтага года ў рамках СНД чакалася падпісанне дагавора аб перадачы зняволеных на іх радзіму для адбывання пакарання.

Словам, як бачна, падстаў для аптымістычнага прагнозу пакуль няма. І для таго, каб сітуацыя ў пенітэнцыярнай сістэме не выклікала трывогі, неабходна тэрмінова вырашыць цэлы комплекс сацыяльных, заканадаўчых і эканамічных праблем на волі.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

Афіцыйна

ПАСТАНОВА КАБІНЕТА МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 684

АБ НЕКАТОРЫХ ПЫТАННЯХ ВЯДУЧАЙ ВЫШЭЙШАЙ НАВУЧАЛЬНАЙ УСТАНОВЫ

У мэтах выканання Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 29 жніўня 1996 г. № 342 «Аб Беларускім дзяржаўным універсітэце» Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Устанавіць, што статус вядучай вышэйшай навучальнай установы прадастаўляецца Міністэрствам адукацыі і навукі па ўзгадненню з Кабінетам Міністраў Рэспублікі Беларусь пры выкананні наступных патрабаванняў:

наяўнасць не менш як 10 працэнтаў дактароў навук ад агульнай колькасці прафесарска-выкладчыцкага саставу;

ажыццяўленне падрыхтоўкі кадраў вышэйшай кваліфікацыі праз дактарантуру і аспірантуру не менш чым па 50 спецыяльнасцях;

наяўнасць у структуры вышэйшай навучальнай установы навукова-даследчых інстытутаў і іншых буйных навуковых падраздзяленняў;

наяўнасць у бібліятэцы не менш як аднаго мільёна экземпляраў навуковай і вучэбнай літаратуры;

кантынгент навучэнцаў павінен складаць не менш як 10 тыс. чалавек.

У асобных выпадках пры прадастаўленні вышэйшай навучальнай установе статусу вядучай могуць прымяняцца іншыя патрабаванні.

2. Вядучая вышэйшая навучальная ўстанова фінансуецца за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту па індывідуальных нарматывах.

3. Вядучая вышэйшая навучальная ўстанова:

каардынуе дзейнасць навучальных устаноў па распрацоўцы вучэбных планаў і праграм, падрыхтоўцы падручнікаў, вучэбных дапаможнікаў і іншай вучэбна-метадычнай літаратуры ў адпаведнасці з профілем падрыхтоўкі спецыялістаў;

распрацоўвае новыя метады і тэхналогіі падрыхтоўкі кадраў, што накіраваны на павышэнне якасці падрыхтоўкі спецыялістаў і забяспечваюць эфектыўную інтэграцыю Рэспублікі Беларусь у сусветнае супольніцтва;

выпрацоўвае рэкамендацыі па развіццю вышэйшай адукацыі і эфектыўнаму выкарыстанню навуковага патэнцыялу рэспублікі ў сферы фундаментальных даследаванняў, павышэнню эфектыўнасці навуковых сувязей з вытворчасцю, навуковымі ўстановамі Акадэміі навук Беларусі, замежнымі партнёрамі;

ажыццяўляе іншыя функцыі, што прадугледжваюцца Прыкладным палажэннем аб вядучай вышэйшай навучальнай установе.

4. Міністэрству адукацыі і навукі ў тыднёвы тэрмін ва ўстаноўленым парадку зацвердзіць Прыкладнае палажэнне аб вядучай вышэйшай навучальнай установе і давесці яго да ведама ўсіх зацікаўленых.

Прэм'ер-міністр Рэспублікі Беларусь М.ЧЫГІР.

29 кастрычніка 1996 г.
г.Мінск.

Сярод жывёлагадоўчых фермаў рэспублікі няпроста знайсці такую, дзе ў гэтыя перадзімовыя дні надой ад кожнай каровы дасягаў бы адзінаццаці літраў.

Менавіта такі высокі ўзровень трымаюць цяпер на малочнатаварнай ферме, якую ўзначальвае Яніна Пянткоўская. Гэта ферма калгаса імя Маякоўскага з'яўляецца лепшай у Валожынскім раёне. Яе калектыў падрыхтаваў добрую зімоўку для кожнай каровы і цяляці, якіх на ферме амаль 900 галоў.

Загадчыца фермы Яніна Пянткоўская — на здымку вы бачыце яе разам з даяркамі А. Княжэвіч, В. Кушнер, М. Чарняўскай — прадстаўляла працоўны калектыў свайго калгаса на Усебеларускім народным сходзе.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Рэпарцёр атрымаў заданне...

... Прадаць на кірмашы бычка

Трэба адразу сказаць, што заняўся гэтай справай не толькі з-за журналісцкай цікаўнасці. У вёсцы недалёка ад Пастаў жыве радня, рухавая і яшчэ моцная бабуля. Яна адна трымае і карову, і пару парсючкоў. Яна і папрасіла спарадкаваць бычка. Восень на дварэ, на пашу ўжо хутка не выганіш; ды і падужэў бычок, бабульцы ўтаймоўваць яго ўсё цяжэй.

Адразу зразумеў, што аднаму з гэтай работай мне не справіцца, няма ні звычкі, ні рашучасці. Тады і ўспомніў пра знаёмага. Мікалай Собаль некалі служыў прапаршчыкам у адной з вайсковых часцей. А ў апошні час (якая там пенсія ў былога вайскоўца?) займаецца менавіта гэтай справай. Ездзіць па навакольных вёсках, скуплівае жывёлу ў людзей жывой вагой, забівае яе, а потым прадае на кірмашы. Да яго і звярнуўся.

І вось у адну з субот на старэнькім «Масквічы» Мікалая мы адправіліся да маёй радні. Бычок і сапраўды быў ладны, такога вывесці навязаць для бабулі ўжо праблема. Але Мікалай справіўся з ім хутка і спрытна. Я выступаў толькі ў ролі памочніка. Апусцім натуралістычныя падрабязнасці, не кожнаму яны па густу, хаця ад паравой цяляціны ў наш час мала хто адмаўляецца. Вегетарыянства сярод беларусаў распаўсюджваецца надта ўжо марудна. Адным словам, у суботу вечарам бычок ужо быў дастаўлены ў Паставы. Яго скуру здалі нарыхтоўшчыку за 70 тысяч рублёў. І тут аказалася, што чаргу ў мясны павільён пастаўскага кірмашу трэба займаць менавіта ў суботу з вечара. Цэлую ноч па чарзе дзяжурылі ў гэтай жывой чарзе.

Пад раніцу ля мяснога павільёна сабраўся ўжо ладны натоўп прадаўцоў і іх памочнікаў. У мясным павільёне каля 60 месцаў. І ўсе яны, як правіла, у час кірмашу занятыя.

Пасля неабходных працэдур, такіх як кляймаванне, аплата за месца і г. д., мы звярнуліся да галоўнага, бадай што, спецыяліста ў мясным павільёне, чалавека, які сячэ тушы. Ніхто з прадаўцоў не бярэцца за гэту работу сам, ад таго, як пасечана мяса, залежыць яго таварны выгляд, а значыць і паспяховасць гандлю.

І вось нядзеля. Бабулін бычок ужо на прылаўку, ператварыўся ў прывабныя ружовыя кавалкі мяса. Сам я прадаваць не ўзяўся, зноў жа патрэбна звычка, усмешка, уменне зацікавіць пакупніка. Прадае дачка Мікалая, якая стала добрай памочніцай бацьку ў гэтай справе. Яе галасок далёка чуваць над мяснымі радамі. Але мы побач — памагчы, паднесці. Адначасова распытваю Мікалая пра яго новую прафесію.

«Ды такіх, як я, у нашым гарадку шмат, заробак хоць і невялікі, але пастаянны, ды і пры мясе, у халадзільніку заўсёды застаецца нейкі непрададзены кавалак. Усё пачынаецца з таго, што ездзім па вёсках, шукаем жывёлу. Людзі ахвотна кантактуюць з намі, асабліва старыя, у каго ўжо няма сіл самім займацца забоем, продажам. А ў калгас здаваць жывёлу — гэта сама меней паўгода чакаць аплаты. Пры нашай інфляцыі вельмі многае губляецца.».

Між тым, прыглядаюся да гандлёвых радоў. Пераважае на іх усё-такі свініна. Ды і бяруць яе ахвотней — адбіваецца, напэўна, збядненне людзей. Калі ўжо знаходзяцца грошы на кавалак мяса, то бярэцца тое, што тлусцей, з чаго больш навару. Ды і купляецца ў асноўным па кілаграму-два. Вось бабуля просіць узважыць кавалачак з рабрынамі. Заважвае ён крыху больш як кілаграм. Бабуля нешта шэпча сама сабе, падлічвае. А потым просіць: «А ці нельга крыху адрэзаць, мне гэтага занмога». Заўважыў я, калі яшчэ секлі тушы, што да спецыяліста па гэтай справе звяртаюцца бедна апранутыя жанчыны, просяць дазволу падабраць тыя кавалачкі, што разлятаюцца з-пад сякеры. Магчыма, гэта і сапраўды для сабак. Але нешта ў выглядзе гэтых жанчын падказвае: не, не заўсёды толькі для іх.

Прыметна менее на прылаўку і нашага бычка. Выразка ідзе па 44 тысячы, задняя частка — па 42, косці — па 25. За ўвесь кірмаш з'явіўся нарэшце першы багаты пакупнік. Паварушыўшы відэльцам прыгожа насечаныя кавалкі выразкі, мажны дзядзька ў скураной курткі кажа: «Мне ўсе гэтыя кавалкі, пакет знайдзіце». Хуценька ўзважыўшы мяса і падлічыўшы на калькулятары, Марына, Мікалаева дачка, назвала суму, якая ў многіх старых раўняецца месячнай пенсіі. Але дзядзька раўнадушна дастаў кашалёк, адлічыў грошы.

Мы завяршылі гандаль паспяхова. Увесь бабулін бычок разышоўся па сталах гараджан. Ну а бабулі я завязу паўтара мільёна рублёў. Для яе, пры мізэрнай пенсіі, гэта таксама грошы — будзе чым дапамагчы дзецям, што сядзяць без працы ў стольным Мінску.

— Ну а табе якія барышы? — звяртаюся я да Мікалая, бо ён жа з дачкой прадаваў не толькі гэтага бычка, былі яшчэ дзве тушы.

— А вось давай падлічым. Купляю я жывёлу па вёсках жывой вагой. Цяляты цяпер ідуць па 10 тысяч за кілаграм. Напрыклад, бычок заважыў 100 кілаграмаў. Плачу я вяскоўцу за яго мільён. 50 тысяч — даведка з ветлячэбніцы, 43 тысячы — за месца на кірмашы, 42 — за клеймаванне мяса. Выходзіць яго з такога бычка чыстай вагі кілаграмаў 50. Спецыялісту за рассечку па 2 тысячы за кілаграм — 100 тысяч.

Такім чынам, абыходзіцца мне бычок ужо ў 1.235 тысяч, гэта не лічачы бензіну, што я спаліў шукаючы яго, везучы на кірмаш. Ну а выручка за гэта мяса, пры такіх вось цэнах, як мы прадавалі сёння, недзе ў сярэднім 30 тысяч за кілаграм. Паўтара мільёна на круг. Ёсць нейкі прыбытак. Бывае, што ён і большы: калі мяса на кірмашы менш — цэны ідуць уверх. А бывае, што атрымліваецца «так на так». Ніякага прыбытку, толькі што свае грошы вернеш. Кірмаш ён і ёсць кірмаш.

— А чаму б табе не загрузіць некалькі туш ды прамым ходам на Мінск? Там на кірмашах мяса даражэй.

— Спрабавалі некаторыя з нашых, не атрымліваецца. Там табе проста не дадуць прадаць гэта мяса. Там канкурэнтаў вельмі не любяць. А спосабаў нашкодзіць маецца вельмі шмат. Адно, што дазваляецца нам, правінцыялам, дык гэта прывезці мяса на мінскі кірмаш і здаць яго там оптам. Па 25 тысяч за кілаграм, напрыклад, ідуць цялячыя тушы. І некаторыя возяць. Праўда, прыбытак будзе толькі тады, калі вязеш не сто, не дзвесце кілаграмаў, а значна больш.

А на наступны дзень, калі аддаваў я бабульцы грошы, адбылася ў нас адметная размова. Бабулька, пералічыўшы грошы і загарнуўшы іх у хусцінку, пра нешта задумалася ненадоўга. Потым сказала:

— А той чалавек, што з бычком дапамог, свіней таксама парадкуе?

— Так, са свіннямі яму нават выгадней.

— Да Каляд я аднаго, можа, і патрымаю, а свінку трэба рэзаць. Ды на кірмаш.

— Вы ж заўсёды двух сабе ў зіму пакідалі.

— Хопіць і аднаго. Без грошай мае ў Мінску сядзяць.

Алесь КАСЦЕНЬ.

Афіцыйна

ПАСТАНОВА ЦЭНТРАЛЬНАЙ КАМІСІІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА ВЫБАРАХ І ПРАВЯДЗЕННЮ РЭСПУБЛІКАНСКІХ РЭФЕРЭНДУМАЎ

31 кастрычніка 1996 года

АБ РАСТЛУМАЧЭННІ ПЫТАННЯЎ, ЯКІЯ ЎЗНІКЛІ ПА ПРЫМЯНЕННЮ АРТЫКУЛА 8 ЗАКОНА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ НАРОДНЫМ ГАЛАСАВАННІ (РЭФЕРЭНДУМЕ) У РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ»

У сувязі з пытаннямі, якія ўзніклі па прымяненню артыкула 8 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь», у мэтах аднолькавага прымянення Закона, на падставе пункта 1 артыкула 17 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь», Цэнтральная камісія Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў **пастанаўляе:**

Растлумачыць, што:

— прысутнасць на пасяджэннях камісій па рэферэндуму, а таксама ў час галасавання і пры падліку галасоў на ўчастку для галасавання, пры вызначэнні рэзультатаў галасавання і вынікаў рэферэндуму прадстаўнікоў палітычных партый, іншых грамадскіх аб'яднанняў, працоўных калектываў, калектываў сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных устаноў, ваеннаслужачых па воінскіх часцях, сходаў грамадзян, а таксама прадстаўнікоў сродкаў масавай інфармацыі ажыццяўляецца на падставе дакументаў, якія прадстаўляюцца ў адпаведную камісію па рэферэндуму;

— аб прысутнасці прадстаўнікоў павінна быць пісьмова паведамлена адпаведнай камісіі па рэферэндуму не пазней, чым за два дні да пачатку рэферэндуму; прадстаўнік павінен мець і прад'явіць камісіі дакумент, выдадзены органам палітычнай партыі, іншага грамадскага аб'яднання, сродку масавай інфармацыі, выпіску з пратакола сходу працоўнага калектыву, калектыву навучальнай установы, воінскай часці, сходу грамадзян;

— прадстаўнік мае права знаходзіцца ў памяшканні для галасавання, прысутнічаць пры пламбіраванні або апячатванні скрынак для галасавання, назіраць за ходам галасавання, захаваннем устаноўленага законам парадку галасавання, прысутнічаць пры падліку галасоў і вызначэнні рэзультатаў галасавання;

— пры выяўленні прадстаўніком парушэння патрабаванняў Закона «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь» ён паведамляе аб гэтым кіраўніцтву камісіі па рэферэндуму; аб выяўленым парушэнні ім можа быць складзены акт, які прыкладаецца да пратакола пасяджэння камісіі; аб выяўленым парушэнні прадстаўнік можа паведаміць таксама ў вышэйстаячую камісію па рэферэндуму і пракурору;

— прадстаўнікі не павінны ствараць перашкод грамадзянам у іх удзеле ў галасаванні, знаходзіцца ля сталоў выдачы бюлетэняў, ля кабін і скрынак для галасавання, весці апытанні галасуючых, умешвацца ў работу ўчастковай камісіі па рэферэндуму; пры невыкананні гэтых і іншых законных патрабаванняў камісіі па рэферэндуму прадстаўнікі могуць быць па рашэнню камісіі выдалены з памяшкання для галасавання і з пасяджэння камісіі;

— прысутнасць назіральнікаў ад іншых дзяржаў і міжнародных арганізацый на пасяджэннях камісій па рэферэндуму, у час галасавання і пры падліку галасоў на ўчастку для галасавання, пры вызначэнні вынікаў галасавання і вынікаў рэферэндуму ажыццяўляецца ў парадку, што прадугледжаны «Палажэннем аб статусе замежных назіральнікаў у перыяд правядзення выбараў дэпутатаў Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь у 1995 годзе», зацверджаным пастановай Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў ад 9 студзеня 1995 года.

Старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў В.ГАНЧАР.

Сакратар Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў І.ЛІХАЧ.

ПАСТАНОВА ЦЭНТРАЛЬНАЙ КАМІСІІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА ВЫБАРАХ І ПРАВЯДЗЕННЮ РЭСПУБЛІКАНСКІХ РЭФЕРЭНДУМАЎ

31 кастрычніка 1996 года

АБ РАСТЛУМАЧЭННІ ПЫТАННЯЎ, ЯКІЯ ЎЗНІКЛІ ПА ПРЫМЯНЕННЮ ЧАСТКІ ВОСЬМАЙ АРТЫКУЛА 28 ЗАКОНА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ НАРОДНЫМ ГАЛАСАВАННІ (РЭФЕРЭНДУМЕ) У РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ»

У сувязі з пытаннямі, што ўзніклі па прымяненню часткі восьмай артыкула 28 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь», з мэтай аднолькавага прымянення закона, на падставе пункта 1 артыкула 17 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь», Цэнтральная камісія Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў **пастанаўляе:**

У мэтах забеспячэння прадугледжанага часткай восьмай артыкула 28 названага закона права грамадзян прагаласаваць на рэферэндуме датэрмінова растлумачыць, што:

— участковыя камісіі па рэферэндуму з 9 па 23 лістапада 1996 года ўключна з 16 да 19 гадзін у будныя дні і з 10 да 14 гадзін у выхадныя дні забяспечваюць у памяшканні ўчастковай камісіі датэрміновае правядзенне галасавання на рэферэндуме;

— датэрміновае галасаванне на рэферэндуме арганізуецца не менш чым двума членамі ўчастковай камісіі па рэферэндуму, пры гэтым могуць прысутнічаць прадстаўнікі палітычных партый, іншых грамадскіх аб'яднанняў, працоўных калектываў, калектываў навучальных устаноў, сходаў грамадзян; пры галасаванні павінна захоўвацца тайна галасавання;

— 9 лістапада 1996 года перад пачаткам галасавання ўчастковая камісія па рэферэндуму ў парадку, прадугледжаным часткай чацвёртай артыкула 31 Закона «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь», правярае, пламбіруе (апячатвае) асобную скрынку для галасавання, у якую грамадзяне будуць апускаць бюлетэні для галасавання; акрамя таго, скрынка для галасавання павінна апячатвацца шляхам наклейвання шчыльнай паперы з подпісамі не менш дзвюх трацей членаў участковай камісіі па рэферэндуму;

— пры атрыманні бюлетэня для галасавання на рэферэндуме грамадзянін уласнаручна распісваецца і ўказвае дату галасавання ў спісе грамадзян Рэспублікі Беларусь, якія маюць права ўдзельнічаць у выбарах дэпутатаў, у рэспубліканскім і мясцовых рэферэндумах у Рэспубліцы Беларусь, у графе «Подпіс галасуючага пры атрыманні бюлетэняў на выбарах, рэферэндумах» «на першым туры выбараў»;

— пасля запаўнення бюлетэня для галасавання грамадзянін укладвае яго ў канверт і заклейвае; канверт завяраецца пячаткай участковай камісіі па рэферэндуму, пасля чаго грамадзянін апускае канверт у асобную скрынку для галасавання;

— адказнасць за захаванасць бюлетэняў і асобнай скрынкі для галасавання нясе ўчастковая камісія па рэферэндуму.

Старшыня Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў В.ГАНЧАР.

Сакратар Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў І.ЛІХАЧ.

РОЗГАЛАС

ПОМНІК ФРАНЦЫСКУ СКАРЫНЕ Ў ПРАЗЕ СТАЎ ЯШЧЭ АДНЫМ СІМВАЛАМ СЛАВЯНСКАГА АДЗІНСТВА

Урачыстае адкрыццё помніка выдатнаму дзеячу беларускай культуры XVI стагоддзя, гуманісту і асветніку Францыску Скарыне адбылося 31 кастрычніка ў Празе. У гэты ж дзень была адкрыта мемарыяльная дошка ў яго гонар на будынку чэшскай Нацыянальнай бібліятэкі.

Як паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе Кабінета Міністраў, у гэтай цырымоніі прыняла ўдзел урадавая дэлегацыя нашай рэспублікі на чале з віцэ-прэм'ерам Уладзімірам Русакевічам. Разам з ім у Празе знаходзіліся міністр замежных спраў Уладзімір Сянько, міністр культуры Аляксандр Сасноўскі і старшыня Мінскага гарвыканкома Уладзімір Ярмошын.

Дэлегацыя правяла шэраг рабочых сустрэч з кіраўніцтвам Чэхіі. Паспяхова прайшлі перамовы дэлегацыі Мінгарвыканкома Уладзіміра Ярмошына з прадстаўнікамі дзелавых колаў па пытаннях развіцця і пашырэння супрацоўніцтва [illegible] з удзелам чэшскіх прадпрыемстваў і фірмаў. Адбылася таксама сустрэча з прадстаўнікамі Таварыства беларуска-чэшскай дружбы.

У адпаведнасці з праграмай візіту члены беларускай урадавай [illegible]

БЕЛТА.

Наўздагон

ПРАФСАЮЗЫ: «МІНІМАЛКА» ПАВІННА ПАВЫШАЦЦА. АЛЕ НЕ РЭЗКА

Створана рабочая група па распрацоўцы праекта Генеральнага пагаднення паміж прафсаюзамі, аб'яднаннямі наймальнікаў і ўрадам на 1997 год.

Рашэнне аб гэтым было прынята на пасяджэнні Нацыянальнага савета па працоўных і сацыяльных пытаннях, якое адбылося ў апошні дзень кастрычніка. [illegible] 12—13 снежня [illegible]

Тым часам 31 кастрычніка Нацыянальны савет абмеркаваў выкананне Генеральнага пагаднення на бягучы 1996 год. Як адзначыў у гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» намеснік старшыні Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Францыск Віткоўскі, [illegible] 500 тыс. рублёў [illegible]

бюджэтнай сферы. [illegible]

Сяргей ГРЫБ.

ЛЁС «РАДЫЁ 101,2» ПА-РАНЕЙШАМУ Ў ТУМАНЕ

Мінула два месяцы, як не працуе адзіная незалежная беларуская FM-радыёстанцыя «Радыё 101,2». Нагадаем, што, паводле афіцыйнай версіі, спыненне вяшчання тлумачыцца чыста тэхнічнымі прычынамі [illegible] «Алтай», які ўтвараліся перадатчыкам на частаце 101,2 MHz.

На пытанне карэспандэнта «Звязды», калі адновіць працу «Радыё 101,2», [illegible] Міністэрства сувязі Валерый Сямейка [illegible]

На жаль, званок у РРТПЦ інфармацыі даў мала. Па словах галоўнага інжынера цэнтра Уладзіміра Шышко, [illegible] «Радыё 101,2» [illegible]

Тым часам 5 лістапада [illegible] пл. Свабоды ў Мінску. [illegible] да сітуацыі вакол «Радыё 101,2».

Сяргей ГРЫБ.

САЦЫЯЛЬНАЯ АБАРОНЕНАСЦЬ НАСЕЛЬНІЦТВА: НАМАЧАЮЦЦА ЗРУХІ ДА ЛЕПШАГА?

Праблема своечасовай выплаты пенсій, усіх відаў датацый стала лейтматывам прэс-канферэнцыі, якую правяла ў мінулую пятніцу міністр сацыяльнай абароны насельніцтва РБ Вольга Даргель.

Сёння ў Беларусі 143 тысячы шматдзетных сем'яў, 367 тысяч няпоўных сем'яў, 424 тысячы інвалідаў, 488 тысяч адзінокіх і адзінока пражываючых пенсіянераў... Забяспечыць гэтым людзям прыстойнае жыццё ў наш далёка не лёгкі час — галоўная задача міністэрства. І, да гонару людзей, якія працуюць у гэтай галіне за мізэрную плату, часта на голым энтузіязме, трэба сказаць, што яны з ёй спраўляюцца. Вядома, не ўсё гладка, не ўсё атрымліваецца так, як хацелася б, аднак ... У кастрычніку ўвайшлі ў графік па выплаце пенсій (г. зн. пенсія выплачваецца на працягу месяца, у якім налічана). Сярэдні памер пенсіі ў жніўні складаў 521 тысячу рублёў і ў параўнанні з канцом мінулага года вырас на 34,6 працэнта (у той час як сярэдняя заработная плата павялічылася толькі на 24,4 працэнта). [illegible] разлічаныя на 17 тысяч чалавек (утрыманне аднаго чалавека ў такім інтэрнаце на працягу месяца абыходзіцца дзяржаве ў 2,5 мільёна рублёў). 74 тысячы інвалідаў у Беларусі, якім было неабходна пратэзаванне, атрымалі яго поўнасцю за кошт дзяржавы.

Галоўнай крыніцай грашовых сродкаў на выплату пенсій з'яўляецца фонд аплаты працы. Згодна з законам, ад фонду адлічаецца 35 працэнтаў. Аднак усім добра вядома сітуацыя з выплатай заработнай платы, затрымкай грошай на 2-3 месяцы... Адсюль і складанасці са своечасовай выплатай пенсій.

Сяргей ПРОТАС.

ВОСЕННЮ ПАДЛІЧВАЮЦЬ КУРАНЯТ І ЗАРПЛАТУ

Статыстыка ўпарта фіксуе павышэнне памеру зарплаты месяц за месяцам. У адпаведнасці з інфармацыяй, прадастаўленай Міністэрствам статыстыкі і аналізу РБ, заработная плата работнікаў сельскай гаспадаркі, будаўніцтва, банкаўскай сферы, гандлю і грамадскага харчавання, а таксама прамысловасці і сувязі ў жніўні павялічылася на 3—9 працэнтаў.

Характэрна, што самае высокае павелічэнне зарплаты ў жніўні ў параўнанні з ліпенем адбылося якраз не ў банкаўскай сферы, а ... у сельскай гаспадарцы (на 16 працэнтаў). Тым не менш сума, якую атрымаў сярэднестатыстычны селянін у жніўні — мізэрная: 883 тысячы рублёў. Гэтак жа ацэньваецца праца ў галіне адукацыі — 885 тысяч рублёў. На парадак вышэй зарплата ў рабочых прамысловасці — 1 мільён 459 тысяч рублёў. Узначальваюць спіс уладальнікаў больш-менш нармальнай зарплаты работнікі банкаў (2 мільёны 409 тысяч), апарату органаў гаспадарчага кіравання (2 мільёны 183 тысячы) і судовых і юрыдычных устаноў (1 мільён 780 тысяч). Зніжэнне зарплаты ў жніўні на 3—10 працэнтаў адбылося ў галіне аховы здароўя, адукацыі, культуры і навукі.

Жанна КАТЛЯРОВА.

Сярэднямесячная заработная плата ў разліку на аднаго работніка па галінах народнай гаспадаркі

	Жнівень 1996 г.	
	тыс. руб.	у прац. да папярэдняга месяца
Народная гаспадарка у цэлым	1261	102
1. Банкі	2409	109
2. Апарат органаў гаспадарчага кіравання	2183	103
3. Судовыя і юрыдычныя ўстановы	1780	85
4. Матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне і збыт	1767	103
5. Будаўніцтва	1719	106
6. Апарат органаў дзяржаўнага кіравання	1655	94
7. Транспарт	1574	99
8. Прамысловасць	1459	101
9. Сувязь	1379	104
10. Навука	1319	97
11. Гандаль і грамадскае харчаванне	1181	102
12. Ахова здароўя	1051	95
13. Адукацыя	885	91
14. Сельская гаспадарка	883	116
15. Культура	767	90

ДЭФІЦЫТ КУРЫНЫХ ЯЕК ЛІКВІДАВАНЫ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

[illegible]

Сяргей РАСОЛЬКА.

АХВЯРЫ ПАЛІТЫЧНЫХ РЭПРЭСІЙ МАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў ДАПАМОЗЕ

Старшыня Вярхоўнага Савета Сямён Шарэцкі сустрэўся з актывістамі Беларускай асацыяцыі ахвяр палітычных рэпрэсій, якія прыйшлі з прапановамі [illegible] грамадзян.

[illegible]

БЕЛТА.

ЗАМАЛЁЎКА З ВЫСТАЎКІ

ГАРЭЛКА ДЛЯ ПРЭЗІДЭНТА

На трэцяй міжрэгіянальнай выстаўцы-кірмашы Мінскай, Маскоўскай і Кіеўскай абласцей побач з іншымі вырабамі шырока была прадстаўлена лікёра-гарэлачная прадукцыя.

[illegible]

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

У РУКАХ ДЭПУТАТАЎ ЛЁСЫ ТЫСЯЧ ЛЮДЗЕЙ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

[illegible]

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

Больш падрабязна пра маючую адбыцца амністыю чытайце на 2-й старонцы.

Парламент прыняў сваё рашэнне

Вячэрняе пасяджэнне сесіі парламента прайшло ў спрэчках адносна ўнясення змяненняў у пастанову Вярхоўнага Савета, якая зацвярджае парадак падрыхтоўкі і правядзення рэферэндуму.

[illegible]

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

ЧЫРВОНЫ КОЛЕР ВА УСХОДНЯЙ ЕЎРОПЕ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Праўда, значнымі застаюцца шанцы на перамогу лідэра левых — цяперашняга прэзідэнта Іона Іліеску. У другім туры прэзідэнцкіх выбараў ён будзе весці паядынак з кіраўніком дэмакратычных сіл Эмілем Канстанцінеску. Застанецца левы прэзідэнт пры правым парламенце або Румынія карэнным чынам зменіць напрамак — стане вядома праз тыдзень.

З агульнага рытму «правага маршу» выбіваецца, бадай, толькі «новая Югаславія» — асколак былой СФРЮ ў складзе Сербіі і Чарнагорыі. Посткамуніст Слабадан Мілошавіч разам са сваёй жонкай, якая ўзначальвае левую партыю яшчэ больш кансерватыўнага напрамку, у мінулую нядзелю дабіліся чарговай перамогі на парламенцкіх выбарах. Аднак Югаславія не можа служыць паказальным прыкладам пры аналізе ўсходнееўрапейскіх тэндэнцый — хаця б па прычыне сваёй спецыфічнай крывавай гісторыі пачатку 90-х гадоў.

Зусім відавочна: над нашай часткай кантынента мяняецца атмасфера. Народы Усходняй Еўропы паступова пазбаўляюцца ад ілюзій і бачаць, што альтэрнатывы інтэграцыі ў агульнаеўрапейскую супольнасць не існуе.

Гэтая агульная тэндэнцыя не можа не закрануць і Беларусь. Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка, які прыйшоў да ўлады пад адназначна левымі лозунгамі, ужо сёння вымушаны ажыццяўляць умерана «правую» эканамічную праграму. А рознагалоссі кіраўніка дзяржавы з камуністычна-аграрным Вярхоўным Саветам (які, здавалася б, павінен быць саюзнікам леваму Прэзідэнту) — дасягнулі небяспечнай рысы.

...Адзін з парадоксаў нашай новай гісторыі: напярэдадні свайго бясслаўнага канца Вярхоўны Савет 12-га склікання вярнуў нам свята 7 лістапада. І сёння мы вымушаны ўспамінаць старыя добрыя лозунгі, пад якімі бальшавікі бралі ўладу ў свае рукі: «Уся ўлада Саветам!» (Як гучыць на фоне сённяшняй ліквідацыі Савецкай улады!); «Фабрыкі — рабочым!» (сёння дзяржаўныя прадпрыемствы трымаюцца ў асноўным на фінансавых ін'екцыях бюджэту); «Зямлю — сялянам!» (клас сялян, які марыў пра ўласную зямлю, падобна, канчаткова вымер).

Кастрычніцкая рэвалюцыя, пра неабходнасць якой так доўга гаварылі расійскія бальшавікі, седзячы ў Цюрыху, Лазане, Лондане і Берліне, — канчаткова адыходзіць у гісторыю, каб застацца там увекавечанай на далёка не самых светлых старонках.

Валянцін ЖДАНКО.

ПОГЛЯД

КАНСТЫТУЦЫЙНЫ СУД ПРЫНЯЎ САЛАМОНАВА РАШЭННЕ

Позна ўвечары 4 лістапада, пасля шасцігадзіннай нарады ў ізаляваным пакоі, Канстытуцыйны суд вынес заключэнне па пастанове парламента аб рэферэндуме, якую ён разглядаў 1 і 4 лістапада. Сутнасць гэтага рашэння ў тым, што рэферэндум па абодвух праектах Канстытуцыі можа быць праведзены толькі як кансультатыўны. Вынікі гэтага рэферэндуму павінен будзе пазней зацвердзіць Вярхоўны Савет са строгім захаваннем працэдуры канстытуцыйных паправак.

У цэлым трэба прызнаць, што гэта кампраміснае рашэнне, якое дазваляе спытаць у людзей, які з трох варыянтаў Канстытуцыі ім больш падабаецца: дзеючая, прынятая ў 1994 годзе, прапанаваная Прэзідэнтам ці прапанаваная дэпутатамі Вярхоўнага Савета ад імя фракцый аграрыяў і камуністаў. Такім чынам, магчыма і рэферэндум правесці і захаваць абачлівы і далікатны падыход да канстытуцыйных змяненняў.

Пытанне аб тым, ці з'яўляюцца прапанаваныя праекты новымі канстытуцыямі, Канстытуцыйным судом вырашана не было. Прычына гэтага — адсутнасць у заканадаўстве крытэрыяў ацэнкі аб'ёму і характару ўнесеных змяненняў і дапаўненняў для таго, каб палічыць іх новымі варыянтамі Асноўнага закона. Таму Канстытуцыйны суд прызнаў, што Вярхоўны Савет меў права выносіць гэтыя праекты на рэферэндум. Разам з тым не выпрацавана і працэдура ўнясення змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю праз рэферэндум. Такі механізм заканадаўча выпрацаваны для ўнясення паправак Вярхоўным Саветам. Як вядома, папраўкі галасуюцца большасцю парламента ў дзве трэці, у два чытанні з трохмесячным інтэрвалам, прычым кожны артыкул галасуецца асобна. Ці можна распрацаваць падобную працэдуру і для выбаршчыкаў як «калектыўнага парламента»? Відавочна, што можна, хоць гэта і складаная юрыдычная праблема, абцяжараная практычнымі складанасцямі для асэнсавання звычайнымі выбаршчыкамі. Тым не менш, Канстытуцыйны суд фактычна выказаўся за стварэнне ў перспектыве такога прававога механізма для прыняцця Канстытуцыі на рэферэндуме. А пакуль што КС прызнаў карысным замежны вопыт, дзе прыняццю Канстытуцыі на рэферэндуме папярэднічае адабрэнне парламентам. Магчымым прызнаны і варыянт, калі рэферэндум папярэднічае канчатковаму прыняццю Канстытуцыі парламентам у адпаведнасці з працэдурай. У нашым жа выпадку, як заключыў КС, Вярхоўны Савет аказаўся фактычна выключаным з канстытуцыйнага працэсу. Такім чынам, парламент як адзіны прадстаўнічы орган не змог рэалізаваць сваё законнае права на гэта. Таму суд прызнаў неправамернасць вынясення праектаў Канстытуцыі на абавязковы рэферэндум, рашэнне якога з'яўляецца канчатковым і не патрабуе зацвярджэння.

У пастаноўчай частцы свайго заключэння КС прызнаў неадпаведным Канстытуцыі і законам Рэспублікі Беларусь пункт 3 парламенцкай пастановы аб рэферэндуме ў частцы вынясення праектаў змяненняў і дапаўненняў Канстытуцыі на абавязковы рэферэндум. Гэтая норма страціла юрыдычную сілу з моманту яе прыняцця. Вярхоўнаму Савету было прапанавана прывесці сваю пастанову ў адпаведнасць з гэтым заключэннем.

КС таксама рэкамендаваў змяніць фармулёўкі гэтых пытанняў, зрабіць іх пытаннямі, а не сцвярджэннямі, г. зн. замест існуючага на сёння ў гэтых пунктах рэферэндуму сцвярджэння «Прыняць»... запісаць пытанне «Ці падтрымліваеце вы?..» або як-небудзь інакш.

Па гэтай справе, аднак, трое суддзяў КС мелі асобнае меркаванне. Суддзі Р. Васілевіч, К. Кенік і Р. Філіпчык, спаслаўшыся на Закон «Аб народным галасаванні (рэферэндуме) ў Рэспубліцы Беларусь», зазначылі, што магчымасць прыняцця Канстытуцыі і яе змянення шляхам рэферэндуму дапускаецца. На думку гэтых суддзяў, уся працэдура ўнясення Прэзідэнтам ініцыятывы і назначэння парламентам даты рэферэндуму была дакладна выканана ў адпаведнасці з гэтым законам і Канстытуцыяй. На іх думку, высновы КС аб тым, што пытанні аб змяненні Канстытуцыі не могуць быць вынесены на абавязковы рэферэндум, не абгрунтаваны Канстытуцыяй і законамі. Яны таксама мяркуюць, што працэдура прыняцця законаў на рэферэндуме можа і адрозніваецца ад працэдуры, прадугледжанай для парламента.

Такім чынам, можна канстатаваць, што Канстытуцыйны суд не перашкодзіў правядзенню рэферэндуму па Канстытуцыі як такога, але прапанаваў гэта рабіць у рамках існуючага заканадаўства.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

У СВЕЦЕ

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

БАРЫС ЕЛЬЦЫН ПРААПЕРЫРАВАНЫ

Учора раніцай у Маскве Барысу Ельцыну зроблена аперацыя на сэрцы. Нагадаем, што тэрміны яе правядзення неаднаразова пераносіліся. Афіцыйны бюлетэнь аб стане здароўя прэзідэнта будзе абнародаваны крыху пазней. Перад аперацыяй Барыс Ельцын звярнуўся да грамадзян Расіі з заявай, у якой паведаміў, што на час аперацыі паўнамоцтвы прэзідэнта Расіі перадаюцца старшыні ўрада Віктару Чарнамырдзіну. «Пагэтаму краіна ні на секунду не застанецца без кіраўніка, надзеленага ўсёй паўнатой улады», — адзначаецца ў звароце. Барыс Ельцын падкрэсліў, што «затрымлівацца надоўга ў бальніцы не маю намеру».

У праведзенай аперацыі ўдзельнічала брыгада з 12 расійскіх спецыялістаў, у тым ліку чатыры хірургі. Яе ўзначаліў Рэнат Акчурын. Па словах прэс-сакратара сп. Ельцына С. Ястржэмбскага, прэзідэнт выглядаў перад аперацыяй бадзёрым, быў настроены аптымістычна і жартаваў. За аперацыяй аорталапорнага шунціравання Б. Ельцыну назіралі дзве брыгады замежных спецыялістаў — са Злучаных Штатаў і ФРГ. Сярод іх быў і вядомы амерыканскі кардыяхірург Майкл Дэбейкі.

Доступ у будынак Расійскага навукова-вытворчага кардыялагічнага цэнтра ў раёне Рублёўскай шашы закрыты для журналістаў. Вакол кардыяцэнтра прыняты меры асаблівай бяспекі. У 14 гадзін па маскоўскаму часу аперацыя паспяхова завяршылася.

БЫЛОМУ КІРАЎНІКУ КАМПАРТЫІ ЛІТВЫ ПАГРАЖАЕ СМЯРОТНАЕ ПАКАРАННЕ

Учора ў Вільнюскім гарадскім судзе пачаўся судовы працэс над былым кіраўніком кампартыі Літвы 71-гадовым Міколасам Буракявічусам. Ён абвінавачваецца ў антыдзяржаўнай дзейнасці і спробе гвалтоўнага захопу ўлады ў студзені 1991 года. У час тых падзей, нагадаем, загінула 13 чалавек. Былы партыйны лідэр, між тым, не прызнае сябе вінаватым. Паводле літоўскіх законаў, М. Буракявічусу ў выпадку прызнання яго вінаватым пагражае смяротнае пакаранне.

ПЕРШАЯ НА ПЛАНЕЦЕ РЭЛІГІЯ З'ЯВІЛАСЯ Ў АЎСТРАЛІІ

Група аўстралійскіх і англійскіх навукоўцаў, якія вывучалі наскальныя малюнкі абарыгенаў, прыйшла да высновы, што Аўстралія можа быць радзімай самай старажытнай на планеце рэлігіі. На іх думку, стылізаваныя выявы змяі і іншыя сімвалы, якія выкарыстоўваюць абарыгены і сёння, служаць доказамі таго, што рэлігія зарадзілася ў Аўстраліі 6 тысяч гадоў назад. Гэта значыць на 2 тысячы гадоў раней, чым іудаізм на Блізкім Усходзе.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Англічанка Фіёна Кэмпбел ідзе пешшу па белым свеце. У яе за плячамі засталіся 10 тысяч міль афрыканскіх дарог і сцежак. Цяпер яна пераадольвае амерыканскі адрэзак сваёй «кругасветкі». Аднак наўрад ці яе пераход будзе зафіксаваны як сусветны рэкорд, паколькі міс Кэмпбел прызнала, што на этапе паміж Індыянапалісам і горадам Форт Самер яна падсела ў аўтамабіль суправаджэння.

Асашыэйтэд Прэс.

Фартуна ўсміхнулася індыйскаму цёзку па прозвішчу савецкага «правадыра ўсіх народаў» М. К. Сталіну. На адбыўшыхся выбарах на пасаду кіраўніка муніцыпальнай карпарацыі Мадраса са значным адрывам ад канкурэнтаў ён атрымаў перамогу і на мінулым тыдні быў прыведзены да прысягі ў якасці 44-га мэра гэтага буйнога паўднёваіндыйскага горада.

А наогул М. К. Сталін, сын галоўнага міністра штата Тымілнаду М. Карупанідхі, — вопытны палітык. Ужо шмат гадоў ён узначальвае маладзёжнае крыло тамільскай нацыяналістычнай партыі «Дравіда мунетра кажагам», лідэрам якой з'яўляецца яго бацька.

ІТАР-ТАСС.

Дзве машыны гною стымулявалі цікавасць да друкаванага слова сярод жыхароў Арычэўскага раёна Кіраўскай вобласці. Каштоўнае ўгнаенне было разыграна сярод падпісчыкаў раённай газеты «Іскра». Прыз прадаставілі спонсары.

«Труд».

УШАНАВАЛІ ПАМЯЦЬ

Польшча шырока, сапраўды ўсенародна адзначыла Дзень памяці памерлых. Да гэтага дня былі ўпарадкаваны магілы родных, месцы масавых пахаванняў тых, хто ў розны час загінуў за свабоду і незалежнасць сваёй краіны. Кветкі, свечкі, лампады прынеслі тысячы і мільёны палякаў на магілы сваіх блізкіх, ціха, усімі сем'ямі ўшанавалі іх памяць, памянулі добрым словам.

У гэты ж дзень у Гданьску адбылося ўшанаванне памяці савецкіх воінаў, якія ў час другой сусветнай вайны загінулі за вызваленне польскай зямлі ад фашысцкіх захопнікаў. Супрацоўнікі генеральных консульстваў Беларусі, Украіны, Расіі ўсклалі вянкі з жывых кветак да мемарыялаў савецкіх воінаў у Гданьску, Сопаце, Гдыні. У гэтай цырымоніі прынялі ўдзел польскія ветэраны другой сусветнай вайны, маракі расійскага парусніка «Крузенштэрн», дзіцячы хор.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	7.19	16.28	9.09
Віцебск	7.16	16.23	9.07
Магілёў	7.08	16.17	9.09
Гомель	7.03	16.17	9.14
Гродна	7.35	16.42	9.07
Брэст	7.29	16.49	9.20

МЕСЯЦ

Апошняя квадра 3 лістапада

ІМЯНІНЫ

Пр. Афанасія.
К. Леанарда і Фэлікса.

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень на рэспубліцы захаваецца воблачнае надвор'е, на значнай частцы тэрыторыі пройдуць кароткачасовыя дажджы. Тэмпература паветра ўдзень у Мінску, Гродне — 7—9, Віцебску — 8—10, Брэсце — 9—11, Гомелі, Магілёве — 10—12 градусаў цяпла. [illegible] захаваецца воблачнае з праясненнямі [illegible]ура ўначы — 2—7, удзень — 6—11 [illegible]

СМЕРЦЬ АД ЗНЯСІЛЕННЯ. ЦІ АПОШНЯЯ?

У апошні час народ прызвычаіўся да смерці. Сапраўды, калі калонкі газет, радыё і тэлеперадач штодзённа стракацяць навінамі аб забойствах, пажарах, аўтамабільных і авіякатастрофах, жыццё неяк абясцэньваецца ў нашых вачах. Але нядаўна ў сталіцы здарылася падзея, якая выходзіць з разраду будзённых.

Як паведамілі ў прэс-групе ўпраўлення ўнутраных спраў на транспарце, на чыгуначнай станцыі «Мінск-Усходні» супрацоўнікамі транспартнай міліцыі ў непрытомным стане быў знойдзены і дастаўлены ў 9-ю клінічную бальніцу мужчына.

Медыкі паставілі хвораму дыягназ: аліментарная дыстрафія, а праз два дні яго не стала. Прасцей кажучы, незнаёмец памёр ад знясілення. У транспартнай міліцыі кажуць, што за шмат гадоў не могуць прыгадаць падобнага выпадку.

Зараз выяўленнем асобы і абставінаў смерці незнаёмца займаецца Мінскі аддзел унутраных спраў на транспарце.

Надзея НІКАЛАЕВА.

СПІС КАНДЫДАТАЎ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, ЗАРЭГІСТРАВАНЫХ АКРУГОВЫМІ КАМІСІЯМІ

Васняцоўская 219

АБРУЦІН Мікалай Аляксеевіч, 1929, інжынер-будаўнік, пенсіянер, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

АНІСКЕВІЧ Аляксандр Аляксандравіч, 1968, эканаміст, выкладчык кафедры «Банкаўскія справы», беспартыйны, Беларускі дзяржаўны эканамічны універсітэт, г. Мінск

ОСІПЧЫК Генадзь Аляксандравіч, 1954, інжынер, член Беларускай рэспубліканскай партыі, г. Мінск

САВІЦКІ Міхаіл Іванавіч, 1934, эканаміст, прафесар, член Нацыянальна-дэмакратычнай партыі беларусаў, Беларускі дзяржаўны эканамічны універсітэт, г. Мінск

СТАТКЕВІЧ Мікалай Віктаравіч, 1956, інжынер, старшыня Цэнтральнай рады, член партыі «Беларуская сацыял-дэмакратычная Грамада», Цэнтральная рада партыі Беларуская сацыял-дэмакратычная Грамада», г. Мінск

ЧЭХОЛЬСКІ Аляксандр Аляксеевіч, 1958, фельдшар, кантралёр, член Партыі Беларускага народнага фронту, Мінскае вытворчае аб'яднанне «Цэнтр», г. Мінск

Ангарская 221

АЛТУНЯН Валерый Герасімавіч, 1941, інжынер, кіраўнік, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, прэс-служба Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

БАРШЧЭЎСКІ Леанід Пятровіч, 1958, настаўнік, намеснік дырэктара, член Партыі Беларускага народнага фронту, Беларускі гуманітарны адукацыйна-культурны цэнтр, г. Мінск

ТАРАСАЎ Уладзімір Іванавіч, 1948, эканаміст, прафесар кафедры «Банкаўскія справы», член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, Беларускі дзяржаўны эканамічны універсітэт, г. Мінск

Шабаноўская 222

АНТОНЧЫК Сяргей Антонавіч, 1956, старшыня камітэта па нагляду за выкананнем канстытуцыйных праваў грамадзян, член Партыі Беларускага народнага фронту, Асацыяцыя «Геапалітыка. Інтэграцыя. Прагрэс», г. Мінск

КУЛІКОЎ Іван Сямёнавіч, 1949, інжынер-механік, намеснік дырэктара па навуцы, член Партыі камуністаў Беларускай, Інстытут праблем энергетыкі, г. Мінск

КУРЛОВІЧ Людміла Дзям'янаўна, 1946, урач-педыятр, выкладчык фармакалогіі, член Беларускай рэспубліканскай партыі, Мінскае медыцынскае вучылішча № 2, г. Мінск

ФІЛІПІШЫН Павел Сцяпанавіч, 1955, інжынер, дырэктар, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вытворча-камерцыйная фірма «Гефест», г. Мінск

ЦІТКОЎ Васіль Алегавіч, 1956, юрыст, эканаміст, кіраўнік прадпрыемства, беспартыйны, Інавацыйна-прававое прадпрыемства «Прэзумпцыя», г. Мінск

Ташкенцкая 224

ВАСІЛЬЕЎ Дзмітрый Аляксандравіч, 1971, інжынер сувязі, старшыня, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, раённая арганізацыя Ліберальна-дэмакратычнай партыі Заводскага раёна г. Мінска, г. Мінск

ЛАПША Ігар Мікалаевіч, 1965, юрыст, галоўны спецыяліст, член Партыі народнай згоды, Беларускі інстытут дзяржаўнага будаўніцтва і заканадаўства, г. Мінск

МАКСІМАЎ Андрэй Мікалаевіч, 1964, журналіст, генеральны дырэктар, беспартыйны, Агенцтва РІД, г. Мінск

СІЛЬЧУК Васіль Іванавіч, 1959, палітолаг, старшыня партыі, член Партыі «Беларускі навукова-вытворчы кангрэс», Савет партыі «Беларускі навукова-вытворчы кангрэс», г. Мінск

СІЎЧЫК Вячаслаў Вадзімавіч, 1962, географ, геолаг 2 катэгорыі, член Партыі Беларускага народнага фронту, вытворчае аб'яднанне «Беларусьгеалогія», г. Мінск

Купалаўская 225

ДАЛГУШОЎ Валерый Аркадзьевіч, 1945, матэматык, прэзідэнт, член Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці, Рэспубліканскае таварыства эвалюцыйнага развіцця экалагічнай культуры, г. Мінск

ДАСЬКО Аляксандр Міхайлавіч, 1960, юрыст, начальнік аддзела, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вышэйшы савет Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

МАЙСЕНЯ Анатоль Іосіфавіч, 1959, перакладчык-рэферэнт, палітолаг, журналіст, прэзідэнт, беспартыйны, Нацыянальны цэнтр стратэгічных ініцыятыў «Усход—Захад», г. Мінск

ПІОНАВА Рэуміра Сяргееўна, 1931, філолаг, прафесар, член Партыі камуністаў Беларускай, Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт, г. Мінск

ХАДЫКА Юры Віктаравіч, 1938, фізік, загадчык лабараторыі, член Партыі Беларускага народнага фронту, Інстытут фізікі Акадэміі навук Беларусі, г. Мінск

Маякоўская 226

ВАЗНЯК Сяргей Вітальевіч, 1962, інжынер, выконваючы абавязкі рэдактара, член Партыі камуністаў Беларускай, рэдакцыя газеты «Таварыщ», г. Мінск

ГЮНТЭР Барыс Давідавіч, 1943, юрыст, член Партыі Беларускага народнага фронту, часова не працуе, г. Мінск

КІЙКА Мікалай Уладзіміравіч, 1953, эканаміст, выканаўчы дырэктар, член партыі «Беларуская сацыял-дэмакратычная Грамада», Фонд сацыяльных ініцыятыў імя братоў Луцкевічаў, г. Мінск

МАРКЕВІЧ Алег Валянцінавіч, 1964, юрыст, супрацоўнік Вышэйшага апарату, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вышэйшы савет Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

Ракасоўская 228

БОРДАК Уладзімір Адамовіч, 1948, выкладчык хіміі, начальнік участка, член Партыі Беларускага народнага фронту, навукова-вытворчае аб'яднанне «Інтэграл», г. Мінск

КАРАВАЙЧЫК Іван Іванавіч, 1952, інжынер-электрык, карэспандэнт, член Партыі здаровага сэнсу, рэдакцыя газеты «Здравый смысл», г. Мінск

КАРЭТНІКАЎ Валянцін Аляксандравіч, 1967, юрыст, намеснік старшыні, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вышэйшы савет Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

КРУГЛОЎ Валерый Аляксандравіч, 1952, юрыст, начальнік кафедры грамадскага парадку, беспартыйны, Акадэмія Міністэрства ўнутраных спраў, г. Мінск

ШАЎКО Наталля Алегаўна, 1964, хімік, прэзідэнт, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, Беларускі фінансавы саюз, г. Мінск

Серабранская 229

ГАЙДУКЕВІЧ Сяргей Васільевіч, 1954, юрыст, старшыня Ліберальна-дэмакратычнай партыі, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вышэйшы савет Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

ГУСАК Станіслаў Рыгоравіч, 1949, інжынер-энергетык, начальнік цэха, член Партыі Беларускага народнага фронту, ТЭЦ-4, г. Мінск

КРУГЛОЎ Анатолій Агапеевіч, 1932, выкладчык рускай мовы, прафесар кафедры этыкі, эстэтыкі і культуралогіі, член Партыі камуністаў Беларускай, Беларускі дзяржаўны універсітэт, г. Мінск

СЫЧЫК Васілій Андрэевіч, 1937, інжынер-энергетык, прафесар кафедры «Тэхналогія матэрыялаў і прыбораў электроннай тэхнікі», член Беларускай рэспубліканскай партыі, Беларуская дзяржаўная політэхнічная акадэмія, г. Мінск

Грушаўская 231

БЕЛАЗОР Уладзімір Якаўлевіч, 1948, эканаміст, галоўны спецыяліст па Гомельскай вобласці, член Рэспубліканскай партыі, Сакратарыят Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

ВЯЧОРКА Валянцін Рыгоравіч, 1961, выкладчык філалогіі, журналіст, рэдактар аддзела, член Партыі Беларускага народнага фронту, рэдакцыя часопіса «Спадчына», г. Мінск

ЗЛОТНІКАЎ Леанід Канстанцінавіч, 1939, эканаміст, матэматык, галоўны спецыяліст, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, Камісія па эканамічнай палітыцы і рэформах Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

КАЗЫРЫЦКІ Анатоль Якаўлевіч, 1955, юрыст, пенсіянер, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

ЛАБАЧОЎ Іван Нікіфаравіч, 1944, юрыст, эканаміст, намеснік старшыні таварыства, член Аграрнай партыі, Таварыства абароны спажыўцоў, г. Мінск

ЛОЙКА Леанід Вікенцьевіч, 1944, гісторык, галоўны рэдактар, член Партыі народнай згоды, рэдакцыя часопіса «Беларуская мінуўшчына», г. Мінск

НАВУМОВІЧ Уладзімір Аляксандравіч, 1943, філолаг, загадчык кафедры беларусазнаўства, член Нацыянальна-дэмакратычнай партыі беларусаў, Беларускі дзяржаўны універсітэт, г. Мінск

СІРОЦКІ Анатоль Мікалаевіч, 1938, палітолаг, гісторык, дацэнт кафедры дыпламатычнай і консульскай службы, член Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці, Беларускі дзяржаўны універсітэт, г. Мінск

Любімаўская 232

БАТУРЫЦКІ Міхаіл Антонавіч, 1947, радыёфізік, загадчык лабараторыі, член Партыі камуністаў Беларускай, Навукова-даследчы інстытут ядзерных праблем Беларускага дзяржаўнага універсітэта, г. Мінск

ГОЛУБЕЎ Валянцін Фёдаравіч, 1955, выкладчык гісторыі і грамадазнаўства, старшы навуковы супрацоўнік, член Партыі Беларускага народнага фронту, Інстытут гісторыі Акадэміі навук Беларусі, г. Мінск

САЧОК Мікалай Пятровіч, 1951, фізік, дырэктар, старшыня Савета, член Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці, закрытае акцыянернае таварыства «Ленз-Арт», Савет РОЭРЭК, г. Мінск

ТАРАШКЕВІЧ Аляксандр Казіміравіч, 1972, вадзіцель аўтапагрузчыка, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, аптова-арэнднае прадпрыемства, база «Белкультторг», г. Мінск

Ясенінская 233

ГАЛІОТТА Яўген Яўгенавіч, 1933, лётчык-інжынер, вядучы спецыяліст, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вышэйшы савет Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

ГРУШАВОЙ Генадзь Уладзіміравіч, 1950, філосаф, прарэктар, член Беларускай хрысціянска-дэмакратычнай партыі, Інстытут сучасных ведаў, г. Мінск

РЫГАЧОЎ Рыгор Пятровіч, 1944, урач-лячэбнік, загадчык кафедры агульнай хірургіі, член Рэспубліканскай партыі, Мінскі дзяржаўны медыцынскі інстытут, г. Мінск

Слабодская 234

КІКЕЛЬ Павел Васільевіч, 1944, філосаф, дацэнт кафедры філасофіі, член Партыі камуністаў Беларускай, Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт, г. Мінск

КУНІЦКІ Леанід Аляксандравіч, 1954, эканаміст, начальнік КРУ, член Аграрнай партыі, Камітэт па сельскай гаспадарцы і харчаванню Мінскай вобласці, г. Мінск

СТАНКЕВІЧ Анатоль Анатольевіч, 1950, эканаміст, дырэктар, член Партыі Беларускага народнага фронту, таварыства з абмежаванай адказнасцю «Новые технологии», г. Мінск

ХУДАЛЕЙ Сцяфан Іванавіч, 1950, урач, юрыст, палітолаг, навуковы супрацоўнік, член Партыі народнай згоды, Беларускі навукова-даследчы інстытут кардыялогіі, г. Мінск

ЧУРА Ляонцій Васільевіч, 1947, інжынер-эканаміст, генеральны дырэктар, член Рэспубліканскай партыі, закрытае акцыянернае таварыства «Летар», г. Мінск

ШЫНКЕВІЧ Георгій Іванавіч, 1940, радыёфізік, галоўны спецыяліст, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, Навукова-даследчы інстытут тэхнікі і новых тэхналогій, г. Мінск

Чыгуначная 235

АСТАШЫНСКІ Валянцін Міронавіч, 1950, фізік, вядучы навуковы супрацоўнік, член Партыі Беларускага народнага фронту, Інстытут малекулярнай і атамнай фізікі Акадэміі навук Беларусі, г. Мінск

ГРЫГАРОВІЧ Уладзімір Аляксандравіч, 1957, тэхнік-эксплуатацыйнік, намеснік начальніка станцыі — начальнік вакзала, беспартыйны, станцыя Мінск—Пасажырскі, г. Мінск

ЗАХАРАНКА Юрый Мікалаевіч, 1952, юрыст, памочнік намесніка Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

МУРАЎЁЎ Генадзь Мікалаевіч, 1938, урач-анколаг, кіраўнік аддзела, беспартыйны, Навукова-даследчы інстытут анкалогіі і медыцынскай паталогіі Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

САЎЧАНКА Міхаіл Ігнатавіч, 1939, юрыст, загадчык аддзела, член Партыі народнай згоды, Беларускі інстытут дзяржаўнага будаўніцтва і заканадаўства, г. Мінск

Кастрычніцкая 237

БЯЛЯЦКІ Аляксандр Віктаравіч, 1962, філолаг, дырэктар, член Партыі Беларускага народнага фронту, музей М.Багдановіча, г. Мінск

ЖУК Павел Дзмітрыевіч, 1956, інжынер-фізік, выдавец газеты «Свабода», беспартыйны, газета «Свабода», г. Мінск

ЗВЕРНІК Уладзіслаў Іванавіч, 1934, журналіст, настаўнік, член Партыі здаровага сэнсу, сярэдняя школа пасёлка Чысць, г. Мінск

КАРОЛЬ Аляксей Сцяпанавіч, 1945, гісторык, галоўны рэдактар, член Партыі народнай згоды, рэдакцыя газеты «Згода», г. Мінск

КАРЧЭЎСКІ Іван Аляксандравіч, 1961, інжынер-механік, старшыня прафкома, член Рэспубліканскай партыі, Мінскі завод эфектыўных прамысловых канструкцый, г. Мінск

КУТУЗАЎ Аляксандр Міхайлавіч, 1936, інжынер, член рэвізійнай камісіі, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вышэйшы савет Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

РАМАНАЎ Уладзімір Віктаравіч, 1941, інжынер-электрамеханік, дацэнт кафедры электразабеспячэння, член Беларускай рэспубліканскай партыі, Беларуская дзяржаўная політэхнічная акадэмія, г. Мінск

РАСОЛЬКА Васіль Мікалаевіч, 1948, журналіст, начальнік вучэбна-вытворчага ўчастка, член Партыі камуністаў Беларускай, навукова-вытворчае аб'яднанне «Інтэграл», г. Мінск

ЧАРГІНЕЦ Мікалай Іванавіч, 1937, юрыст, памочнік кіраўніка спраў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, беспартыйны, Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

Каліноўская 243

АГАРОНАВА Святлана Іванаўна, 1958, фізік, галоўны інжынер, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, прадпрыемства «Севзапаўтакамплект», г. Мінск

ДУНАЕЎ Валерый Барысавіч, 1953, інжынер-радыётэхнік, намеснік галоўнага рэдактара, член Партыі здаровага сэнсу, рэдакцыя газеты «Здравый смысл», г. Мінск

РАТКЕВІЧ Міхаіл Казіміравіч, 1950, інжынер-электрык, памочнік дэпутата Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, член Партыі камуністаў Беларускай, Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

СІВОХІН Віктар Міхайлавіч, 1955, настаўнік гісторыі, саветнік старшыні Ліберальна-дэмакратычнай партыі па справах ветэранаў вайны, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вышэйшы савет Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

ШАШКЕЛЬ Пётр Пятровіч, 1944, інжынер-тэхнолаг, намеснік дырэктара па вытворчасці, член Партыі Беларускага народнага фронту, малое шматпрофільнае прадпрыемства «Слова», г. Мінск

Уручская 245

БАБРЫЦКІ Мікалай Рыгоравіч, 1942, эканаміст, галоўны спецыяліст, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, Камісія па эканамічнай палітыцы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

ГЕРМЯНЧУК Ігар Іванавіч, 1961, журналіст, галоўны рэдактар, член Партыі Беларускага народнага фронту, рэдакцыя газеты «Свабода», г. Мінск

ГУРЫНОВІЧ Анатоль Васільевіч, 1953, інжынер, намеснік старшыні, член партыі «Беларуская сацыял-дэмакратычная Грамада», Мінскі гарадскі Савет дэпутатаў, г. Мінск

КАЗЛОВІЧ Андрэй Васільевіч, 1956, эканаміст, дацэнт кафедры эканамічных тэорый, член Партыі камуністаў Беларускай, Беларуская дзяржаўная політэхнічная акадэмія, г. Мінск

ЛАРЫЧКІН Аляксандр Генадзьевіч, 1950, фізік, дырэктар праграмы тэлебачання, член Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці, «ТВ-ИТС» тэлебачання Першамайскага раёна г. Мінска, г. Мінск

ПІНЧУК Валянцін Мікалаевіч, 1953, эканаміст, начальнік бюро, член Партыі «Беларускі навукова-вытворчы кангрэс», завод імя С. І. Вавілава, г. Мінск

ПЯРФІЛЬЕЎ Сяргей Віктаравіч, 1952, эканаміст, першы намеснік старшыні, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вышэйшы савет Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

СТАТКЕВІЧ Леанід Міхайлавіч, 1953, юрыст, генеральны дырэктар, беспартыйны, закрытае акцыянернае таварыства «Беларуская страхавая кампанія», г. Мінск

Мірашнічэнкаўская 247

ВЫСОЦКІ Сяргей Іванавіч, 1971, выкладчык гісторыі, паліталогіі і права, галоўны рэдактар, беспартыйны, рэдакцыя газеты «За волю», г. Мінск

КАСЦЮК Васілій Феадосьевіч, 1938, эканаміст, намеснік генеральнага дырэктара па эканоміцы, член Рэспубліканскай партыі, інстытут «Белбыттэхпраект», г. Мінск

КРУК Уладзімір Уладзіміравіч, 1957, тэхнік-электрык, дырэктар, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, таварыства з абмежаванай адказнасцю «Экспрэс-кантакт», г. Мінск

КУРС Андрэй Аляксандравіч, 1973, настаўнік біялогіі і хіміі, старшыня, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Ліберальна-дэмакратычны беларускі саюз моладзі, г. Мінск

МАЗГО Алег Паўлавіч, 1950, інжынер-будаўнік, палітолаг, менеджэр-эканаміст, загадчык аддзела будаўніцтва, член Партыі камуністаў Беларускай, Мінскі гарадскі выканком, г. Мінск

ПАЎЛОВІЧ Іосіф Альбертавіч, 1951, інжынер-будаўнік, менеджэр, член Беларускай рэспубліканскай партыі, кансалтынгавая фірма «Пангор», г. Мінск

ТРУСАЎ Алег Анатольевіч, 1954, археолаг, дэкан, член партыі «Беларуская сацыял-дэмакратычная Грамада», Беларускі інстытут культуры, г. Мінск

Куйбышаўская 249

АРЦІШЭЎСКІ Валерый Аляксандравіч, 1937, інжынер-электрык, дацэнт кафедры «Электразабеспячэнне», член Беларускай рэспубліканскай партыі, Беларуская дзяржаўная політэхнічная акадэмія, г. Мінск

БЕЛЕНЬКІ Юрый Адамавіч, 1960, эканаміст, намеснік генеральнага дырэктара, член Партыі Беларускага народнага фронту, таварыства з абмежаванай адказнасцю «Амкадор-траст», г. Мінск

БІБІК Таццяна Бярнардаўна, 1948, інжынер-эканаміст, дацэнт кафедры «Эканамічныя тэорыі», член Партыі камуністаў Беларускай, Беларуская дзяржаўная політэхнічная акадэмія, г. Мінск

БУЛАХАЎ Дзмітрый Пятровіч, 1959, юрыст, старшыня партыі, член Партыі ўсебеларускага адзінства і згоды, Дума Партыі ўсебеларускага адзінства і згоды, г. Мінск

КАРБАЛЕВІЧ Валерый Іванавіч, 1955, гісторык-палітолаг, галоўны эксперт, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, Нацыянальны цэнтр стратэгічных ініцыятыў «Усход—Захад», г. Мінск

ЯХІМОВІЧ Віктар Георгіевіч, 1960, інжынер-канструктар-тэхнолаг, эканаміст, член Беларускай сялянскай партыі, паліграфічнае прадпрыемства «Влад», г. Мінск

Пушкінская 252

БЕЛЬМАЧ Марыя Міхайлаўна, 1953, ветурач, член Партыі здаровага сэнсу, БелАДІЭВ імя Вышалескага, г. Мінск

ЗАХАРЧАНКА Валерый Валянцінавіч, 1969, муляр-мантажнік, брыгадзір, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, АГС-4, г. Мінск

КАЦЕРЛІ Валянцін Паўлавіч, 1945, архітэктар, прадпрымальнік, член партыі «Хрысціянска-дэмакратычны выбар», г. Мінск

НЯТЫЛЬКІН Анатоль Іванавіч, 1941, настаўнік, эканаміст, старшыня Цэнтральнага праўлення, член Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці, Беларускае таварыства інвалідаў па зроку, г. Мінск

ПЕЦІНА Людміла Сямёнаўна, 1950, географ, сацыёлаг, старшыня, член Беларускай хрысціянска-дэмакратычнай партыі, Грамадская арганізацыя «Жаночы хрысціянска-дэмакратычны рух», г. Мінск

ПРЫВАЛАЎ Леанід Пятровіч, 1940, інжынер-механік, галоўны спецыяліст, член Аграрнай партыі, Камісія па міжнародных справах Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

РАМАНЦАЎ Уладзімір Іванавіч, 1960, эканаміст, намеснік начальніка фінансавага ўпраўлення, член Партыі Беларускага народнага фронту, Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

СІНІЦЫН Леанід Георгіевіч, 1954, інжынер-эканаміст, часова не працуе, член Партыі ўсебеларускага адзінства і згоды, г. Мінск

ХАРЛОВІЧ Валерый Арсеньевіч, 1940, настаўнік, галоўны спецыяліст па гораду Мінску, член Рэспубліканскай партыі, Сакратарыят Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

Харкаўская 255

ГОЛУБЕВА Валянціна Іванаўна, 1954, матэматык-праграміст, дацэнт кафедры «Інжынерная матэматыка», беспартыйная, Беларуская дзяржаўная політэхнічная акадэмія, г. Мінск

КРЫВАРОТ Анатолій Аляксеевіч, 1954, выкладчык гісторыі, выкладчык ліцэя, член Партыі Беларускага народнага фронту, Беларускі гуманітарны адукацыйна-культурны цэнтр, г. Мінск

ПРОХАРЧЫК Мікалай Пятровіч, 1958, палітолаг, менеджэр, дырэктар, член Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці, акцыянернае гандлёвае прадпрыемства «Багатыр», г. Мінск

САРОКА Валерый Іларыёнавіч, 1952, юрыст, пісьменнік, член партыі «Хрысціянска-дэмакратычны выбар», г. Мінск

ТАРАЗЕВІЧ Георгій Станіслававіч, 1937, інжынер-геадэзіст, старшыня, член Партыі народнай згоды, камісія па міжнародных справах Партыі народнай згоды, г. Мінск

ЧЫСТАЯ Наталля Фёдараўна, 1951, юрыст, галоўны юрысконсульт, член Партыі камуністаў Беларускай, Мінскі цэнтр гігіены і эпідэміялогіі, г. Мінск

Сухараўская 257

ГЕРАСІМОВІЧ Пётр Міхайлавіч, 1953, матэматык, генеральны дырэктар, беспартыйны, навукова-вытворчае кааператыўнае аб'яднанне «Вектар», г. Мінск

ЛЕЎШУНОЎ Сяргей Яўгенавіч, 1957, юрыст, эксперт, член партыі «Беларуская сацыял-дэмакратычная Грамада», Нацыянальны цэнтр стратэгічных ініцыятыў «Усход—Захад», г. Мінск

ЛЫТКІН Васіль Васільевіч, 1948, юрыст, начальнік службы, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вышэйшы савет Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

ПАЛЕВІКОВА Валянціна Цімафееўна, 1950, матэматык, сакратар, член Беларускай партыі жанчын «Надзея», выканком федэрацыі прафсаюзаў Беларусі, г. Мінск

САЗАНЧУК Уладзімір Сцяпанавіч, 1961, юрыст, адвакат, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, г. Мінск

САЎЧЫК Валерый Мікалаевіч, 1954, слесар-зваршчык, дырэктар, член Нацыянальна-дэмакратычнай партыі беларусаў, малое прадпрыемства «Дойлід шляхты», г. Мінск

ТАЛАЙ Уладзімір Міхайлавіч, 1955, інжынер-будаўнік, эканаміст-менеджэр, галоўны кантралёр па знешнеэканамічнай дзейнасці, член Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці, Кантрольная палата Рэспублікі Беларусь, г. Мінск

Кунцаўшчынская 258

КАБАСА Міраслаў Уладзіміравіч, 1954, юрыст, намеснік дырэктара, член Партыі Беларускага народнага фронту, Інфармацыйна-адукацыйны цэнтр праблем самакіравання, г. Мінск

КАРНЕЕЎ Сямён Цімафеевіч, 1930, урач-лячэбнік, урач-оталарынголаг, член партыі «Хрысціянска-дэмакратычны выбар», 31-я паліклініка г. Мінска, г. Мінск

САКАЛОЎ Віктар Аляксеевіч, 1938, палітолаг, галоўны навуковы супрацоўнік, член Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці, Інстытут «Белінформпрагноз», г. Мінск

САКОВІЧ Віктар Савельевіч, 1961, гісторык, навуковы супрацоўнік, член Партыі камуністаў Беларускай, Інстытут гісторыі Акадэміі навук Беларусі, г. Мінск

СКРЫПІН Міхаіл Мікалаевіч, 1962, выкладчык, гісторыі і грамадазнаўства, намеснік старшыні партыі, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, Вышэйшы савет Ліберальна-дэмакратычнай партыі, г. Мінск

Старажоўская 259

АЖГІРЭЙ Аляксандр Міхайлавіч, 1946, эканаміст, генеральны дырэктар, член Партыі ўсебеларускага адзінства і згоды, інвестыцыйны фонд «Белэканінвест», г. Мінск

КАМЯК Антон Сцяпанавіч, 1951, ваеннаслужачы, ваенны камісар, беспартыйны, Цэнтральны райваенкамат г. Мінска, г. Мінск

КІЙРАНЕН Аляксандр Аляксандравіч, 1935, журналіст, спецыяльны карэспандэнт газеты, член Партыі здаровага сэнсу, рэдакцыя газеты «Здравый смысл», г. Мінск

КУЧМЕЛЬ Аляксей Барысавіч, 1961, інжынер-канструктар-тэхнолаг, начальнік аддзела маркетынгу, член Ліберальна-дэмакратычнай партыі, малое вытворча-камерцыйнае прадпрыемства «Юнацтва» вытворчага аб'яднання «Гарызонт», г. Мінск

МАРОЗАЎ Юрый Анатольевіч, 1965, інжынер-будаўнік, намеснік генеральнага дырэктара, член Аб'яднанай грамадзянскай партыі, сумеснае беларуска-канадскае прадпрыемства «Прогрессивные строительные технологии», г. Мінск

РАДЗЮКЕВІЧ Ігар Іванавіч, 1965, інжынер-будаўнік, начальнік, беспартыйны, ЖЭС-1 Цэнтральнага раёна г. Мінска, г. Мінск

САКОЛЬЧЫК Генадзь Антонавіч, 1938, інжынер-механік, начальнік бюро інструментальнай гаспадаркі, член Нацыянальна-дэмакратычнай партыі беларусаў, Навукова-даследчы інстытут электронна-вылічальных машын, г. Мінск

ЯЦУК Анатоль Васільевіч, 1951, інжынер, дырэктар, член партыі «Беларускі навукова-вытворчы кангрэс», навукова-інжынерная фірма «Якона», г. Мінск

У сувязі са святам наступны нумар «Звязды» выйдзе ў суботу, 9 лістапада.

Сядзіба

Выпуск № 337

Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

ПЕРАПІСКА З ЧЫТАЧАМІ

Людміле САКОВІЧ, г. Мінск

Пра нітраты мы вялі даволі грунтоўную размову ў першым выпуску «Ураджайных градак». [illegible] у продажы [illegible]. Напрыклад, у [illegible], магазінах «Аграхімік» і «Сельгасхімія» ў горадзе Мінску.

Многія лічаць, што шкодныя злучэнні азоту могуць утварацца ад лішку мінеральных азотных тукаў. [illegible] арганічныя ўгнаенні. Калі гной уносіцца веснай, яго доза на сотку не павінна перавышаць 600 кг. Птушыны памёт [illegible]. Яго трэба змешваць з торфам і ўносіць не болей як 400 кг на тую ж сотку. [illegible] 30—40 кг. [illegible] азоту — 300 г, фосфару — 450 г, калію — на 1500—1800 г. [illegible] 46 працэнтаў азоту, [illegible] 700 грамаў, фосфару (22 працэнты) [illegible]. Вельмі важна, каб кіслотнасць глебы была ў межах 6,5—7,5 pH — гэта значыць ад слабакіслай да нейтральнай.

Мае значэнне і састаў глебы. На «цяжкіх» — суглінках, гліных — нормы азоту меншыя (напрыклад, 1 кг на сотку), на пясчаніках — большыя (да 1,2 кг).

Памятаць і такое правіла: ніколі не прымяняць адны азотныя тукі, а толькі ў спалучэнні з фосфарнымі, калійнымі, мікраэлементамі. Найлепшыя суадносіны азоту, фосфару і калію наступныя — 1:1, 1:1,4. Размяркоўваць угнаенні раўнамерна. [illegible] Садзіць культуры толькі на сонечных месцах. [illegible]

Позняя культуры накопліваюць нітратаў менш, ранняя — больш. У працэсе захоўвання нітраты разбураюцца. Іх колькасць змяншаецца на трэць.

[illegible] як змяншаць іх колькасць пры гатаванні страў — у наступны раз. [illegible]

Веры МІСУН (г. Маладзечна) і іншым чытачам

Пасля публікацыі ў нашай газеце характарыстыкі галандскіх [illegible] «гігантаў» і «гурмэ» [illegible]

І БУЛЬБА АДДЗЯЧЫЦЬ ТОНАЙ КЛУБНЯЎ

Працоўнае лета прайшло. Усе падводзяць вынікі. Мусім прызнаць такі прыемны факт: многія дачнікі і сяляне дасягнулі здароўных вынікаў. [illegible] А найбольш той, дзе расказвалася, як атрымаць тону ураджаю з соткі і не менш за 500 кг бульбы з той жа плошчы («Паслёвыя», № 179).

Сям'я Далівочак жыве пад Мінскам. Мае свой гаспадарку: 50 сотак зямлі, карову, свінняў, розную птушку. [illegible]

[illegible]

... А ТЫ, МОРКВАЧКА, ЛЕЗЬ У ШКЛЯНКУ

Перш чым набыць насенне ў спецыялізаваных [illegible] свае сховішчы. [illegible] Нават самыя «слабыя» з іх — кроп, пятрушка, сельдэрэй, пастарнак, цыбуля-чарнушка, шчаўе. [illegible] насенне агурка можа праляжаць і пасля дзесяці гадоў захоўвання!

[illegible]

ВЫКАРЫСТАЕМ ЦЁПЛЫЯ ДНІ?

Першыя дні лістапада выдаліся цёплымі. На Беларусі тэрмометр паказваў у мінулы панядзелак аднолькавую тэмпературу з паўднёвымі цёплымі раёнамі Украіны — 13 градусаў! Спрыяльныя ўмовы надвор'я не выкарыстаць проста грэх. У садзе прайдзіцеся па ствалах дарослых дрэў. Шмат дзе, асабліва з паўночнага боку, нарос зялёны «мох». Яго зняць любым вострым прадметам. Не чапаць толькі кару. Вядома, пад дрэвам ляжыць плёнка. Усё, што саскрабаем, трапляе на яе. Там не толькі той «мох», але і мноства спячых шкоднікаў, кладкі яек. Таму «адходы» спаліць у грубках ці на вогнішчы. Раны-дуплы абясшкодзіць медным купарвасам (5—10 г на літр цёплай вады) і замазаць садовым варам. Ствалы пабяліць такім растворам: вапны (2-3 часткі), гліны (1 частка), каравяку (0,5 часткі) з дабаўленнем астатку меднага купарвасу.

З лісцем многія справіліся. Калі не, то яго трэба падабраць і вынесці ў кампоставыя ямы. Пасыпаць азотнымі ўгнаеннямі, утаптаць. Праз год будзе выдатная кампоставая зямля, якая гадзіцца пад усе культуры.

Цяпер на дрэвах відаць кладкі шкоднікаў. Іх разам з галінкамі спаліць на тым жа вогнішчы. Смела можна выразаць сухія ці засыхаючыя парасткі. Шкоды не будзе.

Абавязкова выкапаць пяць—дзесяць караняплодаў пятрушкі і сельдэрэю, змясціць у склепе ці падвале ў рачны пясок. Зімою гэтыя караняплоды прынесці ў хату, высадзіць. Будзе цудоўная зеляніна.

Збірайце чарназёмную балотную зямлю краціных норак. Гэта будзе ваша расадная «Дзвіна». Яе толькі ўзбагаціць угнаеннямі — мінеральнымі і арганічнымі, дадаць пілавіння і рачнога пяску, абавязкова дробнага попелу — шклянку ці нават дзве на вядро. Захоўваць у драўляных скрынках ці бочках (у цэлафане можа развіцца цвіль).

Як бачым, работы ў дачніка нямала. А мы ж прыгадалі толькі самыя неадкладныя.

ПАЭТ-ТРЫБУН. ЧАЛАВЕК ЧАСУ. АХВЯРА РЭЖЫМУ

Да 100-годдзя з дня нараджэння Міхася ЧАРОТА

Гэта быў непаўторны — душой, тварам і сэрцам — чалавек. Адкрыты позірк, кучаравая шавялюра, прыемная ўсмешка... Без перабольшання — прыгажун! А яшчэ ён быў разумны і памяркоўны. З ім цікава было пагаварыць, абмяняцца думкамі, патаемнымі планамі-задумамі. Ён быў неардынарны, гэты Міхась Чарот: паэт, грамадскі дзеяч, патрыёт. Паэт свайго часу. Грамадскі дзеяч свайго часу. Патрыёт свайго часу. О час, о нораў!

[illegible] вайна і польская інтэрвенцыя — іншых, больш жорсткіх «універсітэтаў» і не трэба было. Міхась Кудзелька (Чарот [illegible]) не паз[illegible]вае сувязь з падпольнымі і ўзброенымі арганізацыямі, [illegible] у паўстанцкім камітэце, займаецца стварэннем партызанскіх атрадаў. У 1920-м уступае ў партыю бальшавікоў, неўзабаве пачынае супрацоўнічаць з рэдакцыяй газеты «Савецкая Беларусь».

Але найперш ён быў Паэтам.

Першыя творы — вершы «Звон», «Песня беларуса», «Стаіць маўклівы сонны гай», «Схвалася сонца», «Незнаёмы», «Адплата», «Гром», «Сцяг ты чырвоны», «Беларусь», «Моладзь», «Песня свабоды», «Песня лірніка»... Самі назвы іх гавораць, аб чым яны. [illegible]

[illegible] чытачы. Дасследчыкі адразу ж адзначылі «сляды вучобы» Міхася ў Янкі Купалы. А ў каго ж яшчэ мог і павінен быў ён вучыцца! Праўда, неўзабаве Кудзелька ідзе нават далей за класіка беларускай літаратуры: у перамогу камунізму на ўсёй планеце ён, Кудзелька, паверыў адным з першых у нашай Айчыне.

Ці не пагэтаму яму, верніку і прапаведніку № 1 «светлай будучыні», і пачалі неўзабаве давяраць высокія і адказныя пасады, у тым ліку галоўнага рэдактара той жа «Савецкай Беларусі»... Гэта было ў 1925-м, а яшчэ раней — двума гадамі — ён стварыў і ўзначаліў першую ў Беларусі літаратурную арганізацыю «Маладняк».

«Я іду ў заўтра, а заўтра — гэта Вялікая Будучыня», — у поўны голас заявіў паэт у першым сваім зборніку «Завіруха» ў 1922 годзе.

... А цяпер не плач дарэмна,
Беларус, мой браце,
Хоць і кпяць з цябе нікчэмна
Ў тваёй нават хаце.
Хутка прыйдзе час-гадзіна, —
Вораг кіне кпіці:
Яму будзе дамавіна,
А мы будзем жыці.

(«Песня беларуса»).

Ці:

Хай загарыцца ўвесь свет багаты,
Дымам закрыецца неба...
Будуць ахвяраю людзі і хаты, —
Новае ўсё для нас трэба.

(«Песня свабоды»).

А вось яшчэ:

Дымам і пажарам знішчаны палацы,
Кроўю новай рацы змыты злыдняў след,
На чырвоных плямах хату вольнай працы
Мы будуем дружна... Гэй, дзівіся, свет!

(«Дымам і пажарам»).

Нібы і сапраўды вершы «высокага грамадзянскага пафасу»... На справе ж — распранутая рыторыка, ура-патрыятызм, погляд на рэчаіснасць праз ружовыя акуляры... Якая гэта акрыленасць, якая ўзвышанасць, які рамантызм?! Псеўдапачуцці, дыдактыка, «напышчаная» патэтыка...

Дазволю сабе яшчэ раз працытаваць аднаго з крытыкаў Міхася Чарота 60-х гадоў: «Калі паэт піша аб рэвалюцыі, дык гэта — сіла, якая ўсё змятае на сваім шляху; калі ён гаворыць пра барацьбітоў за «правое дело», дык яны ўяўляюцца яму магутнымі волатамі; калі ён услаўляе новы, савецкі лад, дык паказвае яго ў яркіх фарбах...»

Рэвалюцыя і сапраўды ўсё «змяла», у тым ліку і тое, што «змятаць» зусім не трэба было...

За якое «правое дело» змагаліся «магутныя волаты», мы таксама зараз ведаем...

Ну а самая «яркая фарба» новага ладу, як таксама зараз вядома, была чырвоная; фарба крыві — крыві ў большасці невінаватай...

Ягоныя вершы — у тым ліку і названыя вышэй — доўгі час лічыліся, ды і зараз лічацца, «лірычнымі», «рамантычнымі», «рэалістычнымі», «эмацыянальна афарбаванымі», «з яркімі эпітэтамі» і г.д. і да т.п. Мне ж думаецца, хапае ў іх нейкага падспуднага здзеку з простага чалавека, імкнення да **гімнізацыі** крывавых падзей дваццатых—трыццатых гадоў.

Са мною думкамі
Пачалі ўсе дзяліцца...
Яны упэўнены —
Іх стан непераможны;
«Калгас павінен быць
Калгасам бальшавіцкім;
Калгаснік кожны —
Павінен быць заможным».

(«Лірычны эскіз»).

І Чарот верыў, што
У хвалях жыцця
Варожы стан знікае,
Бо йдзе не здань,
А волат камунізму...
Паэты-песняры!
Ствараць мы заклікаем
Вялікае мастацтва
Бальшавізму!

(«Мы заклікаем»).

Вяршыняй жа адзначанага вышэй імкнення да гімнізацыі крывавых падзей дваццатых—трыццатых гадоў у чаротаўскай паэзіі з'яўляецца, несумненна, верш «Суровы прыгавор падпісваю першым» (1930 год).

... Год назад «Звязда» ўпершыню за апошнія дзесяцігоддзі вынесла гэты твор на суд сучаснікаў. Скажу шчыра: мы разлічвалі атрымаць на публікацыю хоць бы некалькі водгукаў. Атрымалі ж адзін — ад прафесара Берасцейскага (так было ў лісце) універсітэта Цімоха Ліякумовіча.

Ліст быў цікавы, даволі вялікі — амаль на шэсць друкаваных старонак. Паважаны прафесар літаральна адразу ж выказаў шэраг заўваг, уласнага кшталту думак. Так, калі ў суправаджальнай нататцы мы назвалі верш «опусам», дык сп. Ліякумовіч адразу пайшоў у «атаку»: маўляў, «нічога сабе опус — сачыненне, якое дыхае магільнай сцюжай!».

А далей прафесар даў ход уласным думкам-разважанням. Паганарыўся, што яму, як філолагу, верш даўно знаёмы, што ён нічога не бачыць дрэннага ў тым, што прачытаць яго са старонак газеты атрымалі магчымасць нашы сучаснікі. Аднак падача твора чытачам, як ён падкрэсліваў, «падалася вельмі лёгкаважкай і спрошчанай»... «Маўляў, — цытуем тут Цімоха Ліякумовіча, — паэт зычыў зло іншым і сам трапіў у цяноты бяды...»

Тут варта спыніцца, вярнуцца да верша «Суровы прыгавор падпісваю першым» непасрэдна. Апублікаваны ён быў у № 11-12 часопіса «Полымя» і № 12 часопіса «Маладняк» за 1930 год. Прысвячаўся ж твор толькі што сфабрыкаванай тады органамі НКУС «справе» «Саюза вызвалення Беларусі», па якой пазней без суда і следства былі расстраляны звыш ста дзеячаў культуры, літаратуры і мастацтва нашай рэспублікі.

«Нацдэмаў» тады асуджалі, праклінялі, ад іх адракаліся... Падпісаць «суровы прыгавор» першым выклікаўся Міхась Чарот...

Чаго хацелі вы? Якое мелі права
Крывёю гандляваць працоўных Беларусі?
Прыйшла на вас суровая расправа,
Перад судом віну прызнаць прымусім, —

на ўсю моц заяўляў паэт-трыбун. Не выключана: ён ведаў аб фальсіфікацыі «справы», сфабрыкаванасці яе, невінаватасці калег па пяру і культуры ўвогуле... Аднак прапанавана было вынесці «прысуд», і Чарот гатовы зрабіць гэта:

Драпежныя арлы кружыліся над намі,
Пад крыллямі якіх хацелі вы сагрэцца...
Упалі вобземлю, аж неба застагнала...
Дзе вольны край — драпежнікам не месца.

А ў выніку:

Мінулі дні. На вогнішчах-руінах
Варожы стан працоўнымі быў змецен...
І вось цяпер Савецкая краіна
Цвіце нявіданай яшчэ на цэлым свеце..

Ці свядомы, ці шчыры і наогул ці праведны быў — па тагачасных паняццях — паэт-трыбун, высокім стылем, гучнымі эпітэтамі абвінавачваючы сяброў, знаёмых і зусім незнаёмых, такіх жа, як і ён сам, таленавітых, здатных, — у «здрадзе», «гандлярстве дзікім загубленым сумленнем», у тым, што яны нібыта «ваўкамі лютымі жылі ў авечай скуры», што іх «захапляла подласць даўно задуманага здрадніцкага плана» і наогул яны «доўгі час атручвалі паветра і неслі змрок туды, дзе светла, ясна...»?

Пытанні, вядома ж, ставіць прасцей і лягчэй, чым шукаць і знаходзіць на іх адказы. Але ж з чаго б гэта класікі — і не толькі Міхась Чарот, а шмат хто яшчэ, у тым ліку і Янка Купала і Якуб Колас — пісалі і падпісвалі такія «творы»?! З-за зайздрасці? Магчыма, з-за азлобленасці? Не выключана. У выніку сляпой веры ў наяўнасць «ворагаў»? Магло быць і такое.

Усё магло быць.

І было.

Звыш ста загубленых жыццяў па сфабрыкаванай справе «Саюза вызвалення Беларусі» — жыццяў маладых, таленавітых, так патрэбных нашай рэспубліцы — на сумленні такіх, як М. Чарот, — гэта, як казаў класік вуснамі свайго героя, факт.

Нам патрэбна суровая праўда. І толькі яна!

Сёння, каб не паўтарыць учарашняга, а заўтра, каб не прайсціся па горкаму вопыту сённяшняга дня.

Добрыя намеры не могуць і не павінны прыводзіць да трагедыі. Калі нават гэтыя намеры і ў імя «светлай будучыні», «усеагульнага шчасця і дабрабыту»...

Не думаю, што Міхась Чарот быў уведзены ў зман.

І яшчэ колькі слоў пра адзін твор Чарота — паэму «Босыя на вогнішчы». Паводле сцвярджэнняў нашых папярэднікаў, яна нібыта ўражвала «шчырасцю пачуццяў, высокім грамадзянскім пафасам, «всёпобеждающим» аптымізмам» (Міхась Яраш), а «Усход, куды людзі пазіраюць з надзеяй, Чырвань Сонца Волі, зорны небасхіл — паэтычныя сімвалы, якія ўвасабляюць у творы запаветную мару рэвалюцыйнага народа» (Навум Перкін).

Але ж ці так гэта? Мяркуйце самі:

— Пажар на Усходзе!
Таварышы, ур-р-ра!
— Што вы, шалёныя, годзе!
Што вам не шкода дабра?
Усё, што збіралі вякамі,
Сёння марнее ў агні...
— Маўчы! Мы цябе кулакамі,
Чуеш?! Ні-ні!
Цэрквы, палацы, харомы —
Памяць мінулага — з дымам!
Што не запалім мы — зломім!
Знізу наверх усё падымем!

І зноў — «рэвалюцыйны пафас»? І зноў — «палымяная страсць»? «Праўдзівае адлюстраванне барацьбы працоўных з унутранымі і знешнімі ворагамі»?

Мне, сённяшняму, цяжкавата ўсё ж уявіць, у чым «сіла паэмы»... Фанатычная, мо і фантастычная паэтызацыя «заваёў» Кастрычніка — не больш гэтага і не менш!

Аднак, паўтаруся, Міхась Чарот быў пачынальнікам, першапраходцам многіх спраў. У яго вучыліся дзесяткі творцаў, нават такія, як Пятрусь Броўка, Пятро Глебка, Аркадзь Куляшоў... Чаму? «Па-сапраўднаму дынамічнай, багатай рэвалюцыйным пафасам паэзіі» (П. Броўка). Ах ужо гэты незаменны, нязменны, «бессмяротны» пафас! І чаму ён «прырос» толькі да нашай творчасці?! Чаму практычна няма яго ў іншых літаратурах, мастацтвах, культурах у цэлым?...

Але гэта тэма для асобнай гаворкі.

Не, ён, яшчэ раз паўтаруся, не быў артадоксам, ізгоем. Ён быў чалавекам часу. Таго часу, які таксама, як і іншыя часы, трэба было асэнсоўваць, «пераворваць», нарэшце — апяваць...

Апошняе Міхась Чарот і рабіў: па-свойму, для сваіх сучаснікаў: хутчэй за ўсё, рабіў непаўторна. Яго хвалілі, ставілі ў прыклад, раілі трымаць на яго раўненне... Аднак прыйшоў час (о час, о нораў!) і ён аказаўся непатрэбным. Не ўратавалі, не далі адтэрміноўкі творы кшталту «Суровы прыгавор падпісваю першым», паэмы «Босыя на вогнішчы», «Чырвонакрылы вяшчун», «Ленін»... У 1937-м Чарот быў арыштаваны і расстраляны.

❑

Такі падрабязны, а ў пэўнай меры і «прыдзірлівы» разгляд накірункаў творчасці і грамадскай дзейнасці Міхася Чарота я зрабіў выключна з адной мэтай: паспрабаваць даць наглядны ўрок сучаснікам. Такі ўрок, пісаў у «Звязду» памянёны ўжо прафесар Цімох Ліякумовіч, «трэба выкарыстоўваць дзеля таго, каб не паўтарыліся абставіны, якія прымушаюць чалавека забывацца аб сваім прызначэнні, аб тым лепшым, чым надзяліла яго прырода. Кожнаму чалавеку ў любы момант наканавана праходзіць выпрабаванне на чэснасць і подласць. Вера ў перамогу гістарычнай праўды дамагае зрабіць маральны выбар на карысць дабра. Толькі трэба глыбока ўнікаць у трагедыю эпохі, у трагедыі асабістых лёсаў», — падкрэсліваў на заканчэнне берасцейскі вучоны.

І ўсё ж:

Годзе пець песні нам сумныя, нудныя,
Краю даволі ўжо слёз!..
Ужо прамінулі няўзгоды пакутныя, —
Плачам не злечым свой лёс...

Гэта таксама М. Чарот — паэт-трыбун, чалавек часу, ахвяра рэжыму... Ён быў, ён ёсць, ён павінен застацца ў Гісторыі.

Анатоль МЯСНІКОЎ.

36,6°

РЭЦЭПТЫ ХАТНЯЙ АПТЭКІ: ЛЯЧЭННЕ БРАНХІТУ

Рамонкі, мята, шалфей (травы), ліпа (кветкі), дуб, бяроза, чорныя парэчкі (высушаныя лісты), сасна, піхта, кедр, ядловец (свежаздробненая хвоя): рабіць інгаляцыі. Найбольшы эфект даюць зборы з некалькіх раслін. Працягласць інгаляцыі — 10—15 хвілін. Курс лячэння — 5—15 працэдур.

Елка: расплавіць яловую смалу з жоўтым воскам у роўных частках, перамяшаць і астудзіць. Потым класці кавалачкі сумесі на гарачае вуголле і дыхаць дымам. Сродак эфектыўны пры моцным кашлі.

Цыбуля рэпчатая, часнок: нацерці і ўдыхаць пах на працягу 10—15 хвілін.

Шалфей (трава): піць настой па 1/4 шклянкі 3 разы на дзень.

Святаяннік (трава): 2 сталовыя лыжкі травы заліць шклянкай кіпеню ў тэрмасе, настойваць гадзіну, дабавіць мёд. Піць настойку па 1/2 шклянкі 2-3 разы на дзень.

Рэдзька (сок) і мёд: змяшаць у роўных прапорцыях. Прымаць па 1/4 шклянкі 4—6 разоў на дзень.

Мёд — 500 грамаў, сок трыпутніку — 500 мілілітраў: варыць 20 хвілін на слабым агні. Прымаць па сталовай лыжцы 3 разы на дзень за 20 хвілін да яды.

Каліна (ягады): 100 грамаў ягад змяшаць з 200 грамамі мёду, варыць 5 хвілін, астудзіць. Прымаць па 2 сталовыя лыжкі 4-5 разоў на дзень, запіваючы цёплай вадой.

Пропаліс 20-працэнтны спіртавы: прымаць па 5-6 кропель з невялікай колькасцю вады 3 разы на дзень. Курс лячэння — 2 месяцы.

Грэцкія арэхі — 500 грамаў, мёд — 300 грамаў, сок алоэ — 100 грамаў, сок 4 лімонаў: змяшаць. Прымаць сумесь дзецям — па чайнай лыжцы, дарослым — па сталовай лыжцы 3 разы на дзень за 30 хвілін да яды.

Падрыхтавала Вольга РАМАНЮК.

ФУТБОЛ. ЧЭМПІЯНАТ БЕЛАРУСІ

«ЧОРНЫЯ» ДНІ МІНСКАГА «ДЫНАМА»

Рэзервовыя дні, прадугледжаныя футбольным календаром на ўсякі выпадак, выпалі на 1 і 2 лістапада і сталі «чорнымі» для абедзвюх дынамаўскіх каманд сталіцы. Спачатку нязменныя (пакуль) чэмпіёны рэспублікі, мінскія дынамаўцы ледзь-ледзь выратавалі ачко ў дамашняй сустрэчы з віцебскім «Лакаматывам-96», згуляўшы прапушчаную сустрэчу ўнічыю — 1:1, а потым «Дынама-93» прайграла ў Гродне «Нёману» — 0:1.

Вось як выглядае турнірная табліца за 2 туры да фінішу:

	Г	В	Н	П	М	А
1. МВКЦ	28	23	3	2	61-15	72
2. Дынама (Мн)	28	22	5	1	80-18	71
3. Белшына	28	18	3	7	64-31	57
4. Дынама-93	28	15	5	8	38-28	50
5. Лакаматыў-96	28	13	10	5	47-24	49
6. Атака-Аўра	28	13	5	10	29-37	44
7. Нафтан-Дэвон	28	12	4	12	40-50	40
8. Маладзечна	28	11	7	10	41-31	40
9. Днепр	28	10	5	13	30-34	35
10. Дынама (Бр)	28	6	11	11	36-40	29
11. Шахцёр	28	8	4	16	26-46	28
12. Тарпеда (Мн)	28	6	7	15	28-50	25
13. Нёман	28	6	7	15	23-48	25
14. Абутнік	28	6	6	16	24-39	24
15. Тарпеда (Мг)	28	6	5	17	25-60	23
16. Ведрыч	28	4	3	21	14-55	15

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

БАСКЕТБОЛ

АДСКОКВАЮЦЬ, ЯК МЯЧЫ

Прайграўшы дома ў адборачным матчы чэмпіянату Еўропы па баскетболу камандзе Босніі і Герцагавіны, зборная Беларусі не толькі практычна страціла шанцы трапіць у фінал, але і...

Пасля гульні трэнер Аляксандр Барысаў недвухсэнсоўна заявіў, што кіраваць беларускай дружынай ён, хутчэй за ўсё, будзе толькі да заканчэння гэтага сезона, а ігрок Ігар Грышчук і ўвогуле адмовіўся выступаць 27 лістапада ў сустрэчы супраць грэкаў. Як кажуць, ком пакаціўся.

Алесь СІВЫ.

Віншаванні

*Віншую любую матулю **Вольгу Мікалаеўну** з днём нараджэння. Жадаю моцнага здароўя і доўгіх шчаслівых гадоў жыцця.*

Сын Уладзімір, *г. Калінкавічы.*

*Віншуем з 70-годдзем **Васіля Міхайлавіча Малышчыца** з в. Спорава. Жадаем моцнага здароўя, шчасця, радасці, дабрабыту і даўгалецця.*

Жонка, сыны, дочкі, зяць, нявесткі, унукі.

*Віншуем з днём нараджэння дарагую мамачку і бабулю **Валянціну Аляксееўну Мялік** з пас. Лагішын. Жадаем здароўя, радасці, шчасця.*

Дзеці, унукі, *г. Івацэвічы.*

*Мой любы **Аляксей Аляксандравіч Ганчароў** з Гродна! Віншую цябе з днём нараджэння. Жадаю моцнага здароўя, шчаслівага, раднаснага жыцця і яшчэ шмат разоў сустракаць дні нараджэння. Хай беражэ цябе Бог ад усіх нягод. Кахаю, чакаю, цалую.*

Твая Анечка.

Post Factum

Гэты дзень у гісторыі

6 лістапада 1326 года трагічна загінуў Давыд Гарадзенскі, вядомы палкаводзец і дзяржаўны дзеяч Вялікага княства Літоўскага.

У гэты дзень **у 1852 годзе** нарадзіўся Мамін-Сібірак, рускі пісьменнік. Аўтар раманаў «Прывалаўскія мільёны», «Горнае гняздо», «Золата», у якіх адлюстраваны норавы і быт Урала і Сібіры другой паловы XIX стагоддзя.

6 лістапада 1917 года нарадзіўся савецкі партыйны і дзяржаўны дзеяч Шараф Рашыдаў, першы сакратар ЦК кампартыі Узбекістана: савецкія энцыклапедыі, акрамя ўсяго іншага, называюць яго і пісьменнікам. Аўтар аповесці «Пераможцы», раманаў «Мацней за бяду», «Магутная хваля».

Цікава

Пакуль адны б'юцца над стварэннем вечнага рухавіка, другія ўжо прыдумалі і стварылі вечны гадзіннік. Гэтае цуда тэхнікі выпускае адна французская фірма.

Крыніцай энергіі для механізма служаць натуральныя змяненні тэмпературы і атмасфернага ціску. У адпаведнасці з імі змяняецца аб'ём газу, заключанага ў герметычную поласць, якая злёгку «дыхае». Гэтыя зрухі перадаюцца сістэмай рычагоў і калёсікаў на галоўную хадавую спружыну. Змянення тэмпературы ўсяго толькі на адзін градус дастаткова для таго, каб забяспечыць ход гадзінніка на працягу двух сутак.

Дзесьці на белым свеце

Цікавы від паслуг прадастаўляе сваім кліентам маскоўская фірма «Калекцыя прыгод»: яна прапаноўвае жадаючым адпачыць білеты... у турму. І не ў абы-якую, а ў Шлісельбургскую крэпасць.

Правесці ў наш час сем дзён сам-насам, падумаць аб жыцці, аб узвышаным і зямным — раскоша, прычым немалая. Таму і каштуе гэтае задавальненне 550 долараў. За гэтыя грошы добраахвотных вязняў спачатку знаёмяць з востравам і крэпасцю, а ўжо затым прыступаюць непасрэдна да «праграмы». «Вязня» пераапранаюць у «робу», забіраюць усе лішнія рэчы, акрамя мыла і зубной шчоткі, і праводзяць у камеру.

Ёсць у турме і карцэр, але трапіць туды можна толькі за дадатковую плату. З забаў прадугледжаны прагулкі па турэмным двары, можна пачытаць Свяшчэннае пісанне, ксеракопіі дзённікаў сапраўдных вязняў, якія калісьці тут утрымліваліся, памаляваць, для чаго вам дадуць крэйду, алоўкі, паперу. Тэлевізар, радыё, магнітафон у камеры «не паложаны».

«Вязнямі» Шлісельбурга могуць стаць і мужчыны, і жанчыны, але не маладзейшыя за 21 год.

Анталогія рэкорду

«А назаўтра ён прачнуўся славутым», — так звычайна пішуць пра выканаўцаў, якіх нават аднойчы выкананая песня выводзіць у куміры.

76-гадовы Джордж Кук таксама прачнуўся славутым, але адной песні яму для гэтага не хапіла, нават тысячы, нават ста тысяч! Гэты чалавек напісаў амаль 135 тысяч песень, і Кніга рэкордаў Гінеса справядліва назвала яго ў 1985 годзе самым пладавітым аўтарам песень. Рэкорд да гэтага часу не пабіты, больш таго, да яго не ўдалося нават блізка падысці нікому ў свеце.

У дзень з-пад яго пяра выходзіла 20—30 новых твораў, але аднойчы ён сачыніў 126 песень за суткі. Ён падбіраў матывы, наігрываючы на гітары: усе песні, за рэдкім выключэннем, выконваюцца ў стылі джаза ці кантры. Джордж выконваў іх у клубах на ўсіх пяці кантынентах. Увогуле ж у Дж. Кука даволі багатая працоўная біяграфія. Перш чым узяцца за песні, ён быў пекарам, матросам, баксёрам, выкладчыкам каратэ, уладальнікам аўкцыёну, нават таксістам.

Неверагодна?

Псіхолагі, якія вывучалі паводзіны і ўзровень развіцця дзяцей у новых раёнах вялікіх гарадоў, прыйшлі да высновы, што дзеці ўскраін адстаюць у развіцці ад сваіх равеснікаў, што жывуць у цэнтры.

Дзеці новабудоўляў больш прамалінейныя, яны схільныя ўспрымаць свет чорна-белым, без паўтонаў, ім цяжэй знайсці агульную мову са старэйшымі. Да таго ж яны часцей збіваюцца ў падлеткавыя групы з жорсткай іерархіяй і не заўсёды мірнымі заняткамі.

Дзеці ж, што выраслі ў цэнтральных раёнах горада, больш камунікабельныя, лягчэй адаптуюцца ў новых для сябе сітуацыях. Вучоныя лічаць, што сама архітэктура новабудоўляў з іх прамавугольнымі дамамі, гнятліва дзейнічае на псіхіку. Калі вам выпала «шчасце» жыць у спальным раёне, пастарайцеся ў выхадныя дні адкласці ўсе хатнія справы і паехаць з дзецьмі ў цэнтр. Проста пагуляйце па горадзе, пакажыце ім архітэктурныя помнікі. Тым самым вы падсвядома будзеце ўнушаць ім думку аб шматаблічнасці свету, стыляў і спосабаў самавыражэння.

Ваша здароўе

У працах славутага Чэн-Яна, які жыў у XII стагоддзі ў Кітаі, прыведзены тры асноўныя групы прычын хвароб:

- **унутраныя прычыны,** так званыя «сем настрояў»: празмерная радасць, вялікая бяда, гнеў, страх, смутак, любоў і жаданне;
- **знешнія прычыны**, так званыя «сем празмерных»: вецер, холад, спякота, сырасць, сухасць, агонь;
- **нейтральныя прычыны**: прычыны, якія дзейнічаюць звонку і знутры, галоўным чынам, парушэнні харчавання.

Як бачым, і сёння, праз шмат стагоддзяў, гэтыя прычыны нашых хвароб застаюцца ў сіле.

А яшчэ быў выпадак...

Неяк, чытаючы Прышвіна, Сталін прамармытаў: «Цікава, што за птушка драфа?» Нягледзячы на цяжкі ваенны час, у Астраханскі запаведнік тут жа вылецеў «дуглас» з прафесарам-арнітолагам на борце, і на наступны дзень Паскробышаў далажыў, што таварыш Сталін можа ўбачыць драфу. Адчынілі дзверы — і ўвайшлі прафесар з драфой. Сталін сказаў: «Цікавая птушка гэтая драфа. Але навошта яе няволіць? Выпусціце яе. Думаю, што прафесара таксама можна выпусціць».

Анекдот

— Ты ведаеш, — кажа пісьменнік свайму сябру, — за апошні год колькасць чытачоў маіх кніг падвоілася!

— Што ты кажаш? А я і не ведаў, што ты ажаніўся!

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь,
Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь,
калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-31-98. ФАКС: 32-04-52, 68-28-77.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 94.665. Індэкс 63850.
Зак. № 7068.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12